HUMAVISEN

JUNI 2000 • NR. 30 • FAKULTETSBLAD FOR HUMANIORA, AARHUS UNIVERSITET

Billigere rejser

Rejsefeberen har overophedet fakultetets pengekasse. Fremover skal både tjeneste- og studierejser være på økonomiklasse.
Side 4 og 5

Edb stikker skovlen under Moesgård

Nu skal der graves *ned* i stedet for *op* - nye kabler rykker Moesgård en division op i Cyberspace.
Side 7

Kriminelle jyder

Ministeriet mistænker pæne piger i Jylland for at være forbrydere, om end blandt de pæne af slagsen.
Bagsiden

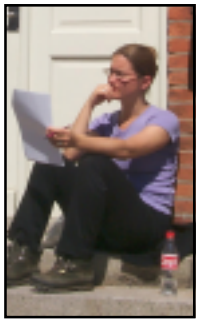

Drama på Humaniora

Shopping-bosser bliver omsat til teaterstykke, en lektor kvæder et kvad til Odin Teatret der atter er bortgangne fra bjergets hellige haller, og hos KaserneScenen har en dramaturgi-studerende taget førertrøjen.
Drama på fakultetet på siderne 16-18, 22-23 og 26.

HUMavisen

8. årgang. Nr. 30

Juni 2000

Ansvarshavende redaktør:
informationsmedarbejder
Svend Aage Mogensen.

HUMavisen
HUM Sekretariat, bygning 328
Aarhus Universitet
Ndr. Ringgade 1
8000 Århus C

HUMavisen udgives af Det Humanistiske Fakultet, Aarhus Universitet.

HUMavisen udkommer to gange i semesteret.

HUMavisen er gratis ved afhentning på fakultetet. Avisen sendes med intern post til alle ansatte og omdeles på gange, kantiner og på Parkkollegiet.

Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte og redigere indlæg og meddelelser.

Den redaktionelle linje er ikke udtryk for fakultetets officielle holdning.

Redaktionen:
Telefon: 8942 1242
Fax: 8942 1200
humavis@hum.au.dk

Fotografi: Torben Nielsen

Layout: Svend Aage Mogensen

Kalender:
Susanna Holm Nielsen
kalender@hum.au.dk

Tryk og distribution:
Teknisk Afdeling,
Repro-sektionen
Telefon: 8942 2186

Oplag: 4.200 eksemplarer

HUMavisen.net

Avisen udkommer også på web:
www.hum.au.dk/nyheder/humavis

Seneste nyt findes på:
www.hum.au.dk/nyheder

Indhold

Politik
Spareplanen virker ... 3
Nye nøgler ... 3
Lærere skal tage toget til København ... 4
Studierejser kan miste støtte ... 5
Nye STÅ-takster for sprog- og mediefag ... 5
Klingende mønt til Musik ... 6
Debat: Kvalitet koster ... 6
Pladsmangel i NØ Hjørnet ... 7
Moesgård får nyt edb-net ... 7
IKT ... 8
Udvalgsformænd ... 9
Studier
Færre søger kvote 2 ... 10
To nye uddannelser ... 10
Humaniora og erhvervsøkonomi ... 10
Ambitioner forsinker specialet ... 11
Fri adgang til 58 uddannelser ... 12
Studium Generale - fra tabu til trend? ... 14
På indkøb med etnografien ... 16
Undervisning efterår 2000 ... 19
Service
Kun syv studerende har egen hjemmeside ... 20
Slut med gratis tjenestebiler ... 21
Ny medarbejder i Teknisk Afdeling ... 21
Fakultetets åbningstider ... 21
Uni-livet
Dramaturgi-studerende ny leder af SceneKompagniet ... 22
Aktiv i studenterforeningen ... 24
Humanistiske studenter-foreninger ... 25
Navne ... 37
Kalender ... 39
Forskning
Odinskvadet 2000 ... 26
Sprognyt fra Statsbiblioteket ... 27
Hinduisme får farver på web ... 28
Humanistiske bøger ... 30-33
Humanistiske tidsskrifter ... 34
Bagsiden
Ministeriet: jyder er kriminelle ... 40
Guds hånd flytter bibliotek ... 40
HUMavisen for 5 år siden ... 40

Deadline for HUMavisen 31 (september 2000): 1. sept. 2000

Det redaktionelle team, HUMavisen 30

slam
Redaktør
Svend Aage Mogensen
8942 1242
humavis@hum.au.dk

ler
Skribent
Lene Rasmussen
leneras@imv.au.dk

ls
Skribent
Line Sørensen
linesorensen@mail.tele.dk

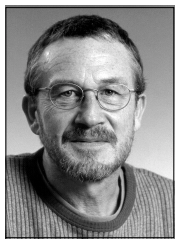

Fotograf
Torben Nielsen
8942 5105
kuntn@hum.au.dk

I dette nummer findes også artikler skrevet af Jeppe Norskov (signatur -jn). Desuden har Anette Dederding deltaget i korrekturen.

Spareplanen virker

Budgettet for år 2000 bliver overholdt, viser den første kvartals-kontrol. Men institutterne brugte for mange penge i 99

Årets første kvartalsregnskab viser at fakultetets spareplan indtil videre har haft den ønskede effekt. Samtidig har de studerende bestået lidt flere studenterårsværk end forventet.

Der er forsigtig optimisme at spore hos dekan Bodil Due efter den første vurdering af effekterne af spareplanen.

–Vi kunne selvfølgelig godt have ønsket os lidt mere luft, men det vigtigste er at budgettet holder, sagde dekanen på Fakultetsrådets møde i maj.

Højere husleje

Midt i den økonomisk opklaring er der dog fortsat et par truende skyer.

En af dem er universitetets interne kvadratmeter-afgift. Humaniora har budgetteret med 1,5 million kr., men universitetet sætter måske afgiften endnu højere op.

Staten har også annonceret en ny model, hvor universiteterne bliver gjort til lejere af bygningerne og derfor skal betale husleje til staten – mod større generelle bevillinger.

Der er dog næppe grund til at tro at den ordning vil gøre det billigere for fakultetet.

99-underskud

Institutternes forbrug er dog ikke med i kvartalsregnskabet, og det endelige regnskab for 1999 viste at institutterne brugte 2,3 mio. kr. mere end forventet.

Sammen med øgede udgifter til især rejser og fremskudte edb-investeringer, blev fakultetets samlede underskud i 1999 på 23,8 mio. kr. mod forventet 19,3 mio. kr.

Dekanen har nu bedt fagene om at holde igen med at bruge en eventuel opsparing, da de må regne med at den nuværende opsparing skal kunne holde frem til mindst år 2004, hvor fakultetet forventer at være gældfrit.

Blandt de positive nyheder i 99-regnskabet var at budgettet for byggeriet i Nobelparken holdt, selv om det i årets løb så ud til at blive overskredet med godt en million kr.

slam

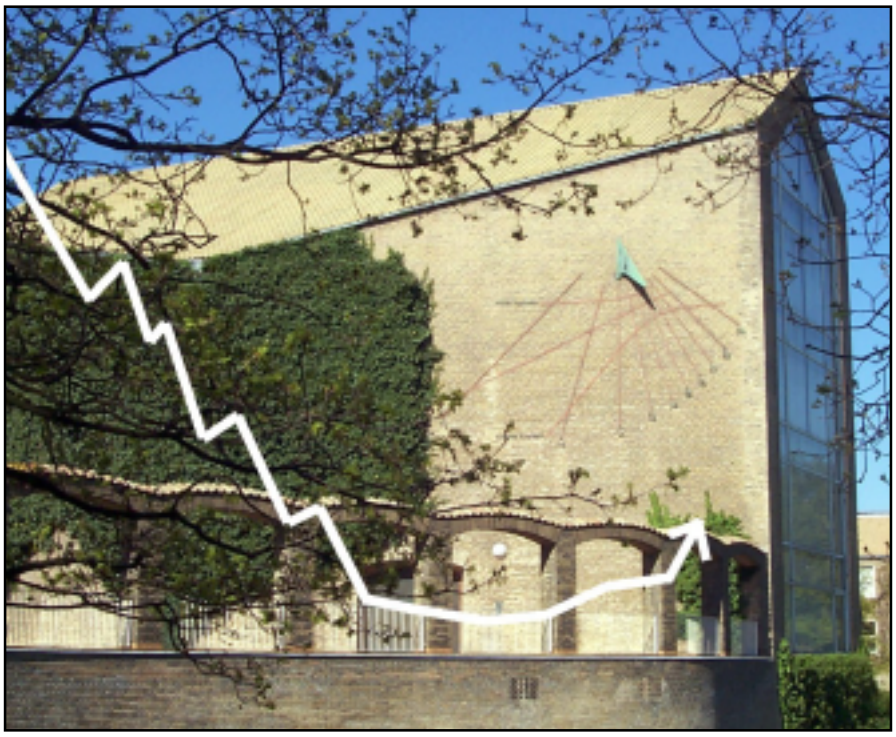

Det lader til at fakultetets spareplan holder - og at det derfor begynder at gå den rigtige vej for fakultetets økonomi - men der er stadig mange forbehold.

Nye nøgler

Ny VIP-nøgle i juni. To fag får stillinger

Fakultetsrådet og Repræsentantskabet skal i juni måned fastsætte en helt ny dimensioneringsplan for lærerstillinger, den såkaldte VIP-dimensioneringsplan, mens planen for det tekniske og administrative personale først vil være klar efter sommerferien.

Fakultetet har for længst erklæret de gamle dimensionerings-nøgler for perioden 1996-1999 for døde i lyset af spareplanen, og de nye nøgler vil derfor blive beregnet ud fra den nuværende økonomiske situation.

To stillinger

Fakultetsrådet har dog besluttet at bevilge to stillinger på baggrund af dekanatets besøgsrunde til fagene i foråret.

Det drejer sig om en adjunktstilling på Idéhistorie og en stilling i informatik under Forhistorisk Arkæologi (i samarbejde med Historie).

Idéhistorie er stærkt underbemandet og Forhistorisk Arkæologi har indtil nu haft stor søgning til supplerings-uddannelsen i informatik for kulturhistorikere. Den udvikling ville rådet gerne støtte ved at gøre stillingen permanent.

Begge stillinger bliver besat per 1. september i år.

slam

Lærere skal tage toget til København

Spareplan: Slut med indenrigsfly

Det er dobbelt så dyrt at flyve til København som at tage toget. Derfor henstiller dekanen nu kraftigt at fakultetets lærere fremover bruger DSB til og fra hovedstaden.

Fakultetet har kikket sit budget efter i sømmene, og da en af de stigende udgiftsposter er tjenesterejser, opfordrer dekan Bodil Due nu sine ansatte til at holde sig ved jorden, når turen går til København.

Dobbelt så dyrt

–Fly koster over dobbelt så meget som tog og besparelsen i tid er efterhånden meget lille, siger dekan Bodil Due.

–Desuden kan man bedre udnytte tiden i toget. Det er nærmest umuligt på fly-rejsen med de mange skift mellem bil, bus, fly og S-tog.

–Og endelig synes jeg også at det har stor signalværdi i vores nuværende økonomiske situation at vi vælger toget frem for flyet, siger dekanen.

Morgenmøder

Der er imidlertid ingen togafgange fra Århus, der passer helt perfekt, hvis man skal til et møde kl. 9 om morgenen.

–Så må man bede om at mødet bliver kl. 9.30 i stedet for, siger Bodil Due, der finder det rimeligt at de københavnske værter tager hensyn til de jyske deltagere.

Ingen nye tog

Det lader også til at være den eneste løsning, i hvert fald agter DSB ikke at lave en særlig afgang for jyder og fynboer, der skal til møde lidt uden for København C kl. 09.00.

–Vi har ingen planer om at indsætte yderligere tog på strækningen mellem Århus og København, siger Aja Andersen fra DSB Passagertog, der i stedet henviser til afgangen fra Århus kl. 04:26.

slam

I denne annonce, målrettet mod flypassagerer, anbefaler DSB sig med at togene kører direkte til og fra bycentrum. Nu vil dekanen have de humanistiske lærere til at følge (i) DSBs spor.

Morgenmøde i København C (hverdag)

Tog :

Afgang Århus H	04:26	06:05
Ankomst Kbh H	07:17	08:48

Ordinær pris: 768 kr. t/r (lyntog)

Fly:

Lufthavnsbus afg. Musikhuset	05:50	06:25
Fly afg. Tirstrup	07:00	07:35
Fly ank. Kastrup	07:40	08:15
Tog afg. Kastrup	07:55	08:27
Ankomst København H	08:09	08:47

Ordinær pris: 1628kr. t/r
Ved taxa fra lufthavnen til centrum og retur: pris ca. 1850 kr.
Der er gratis kaffe og aviser både i toget og flyet

Rejseplanlægning, rabatter, ruter, tjenestebiler, regler, rejsetilskud, køreplaner.

Se www.hum.au.dk/fak/rejser/

Studierejser kan miste støtte

Lukrativ studierejse-støtte under spare-lup

Fakultetet støtter de studerende med over to millioner kr. om året til studierejser. Beløbet vokser støt, og det får nu fakultetet til at se nærmere på støtteordninger som et led i de fortsatte sparebestræbelser.

Humaniora er i særklasse det meste generøse fakultet hvad angår studenterrejser, og netop rejsestøtten undgik sparekniven, da fakultetet vedtog sit budget for år 2000.

På Humaniora får studerende op til 7.000 kr. til specialerejser og op til 15.000 til etnografistuderendes feltarbejder. På de øvrige fakulteter på Aarhus Universitet gives normalt højst 1.000 kr. til specialerejser o.l.

Eneste betingelse for støtten er vejleders underskrift og et regnskab med originalbilag.

Principper og økonomi

Hvis man vælger at se alene på taxameter-økonomien, så er ordningen på flere områder er ordningen en regulær underskudsforretning for fakultetet. En etnografistuderende, der både tager på specialerejse, praktikophold og feltarbejde uden for Europa vil kunne opnå en samlet rejsestøtte på 27.000 kr.

Eksempelvis kan studerende få 15.000 kr. i støtte til etnografisk feltarbejde, hvor den bestående eksamen i samme feltarbejde vil udløse 23.000 kr. til fakultetet i taxameter-bevilling – inklusive udgifter til undervisning, vejledning, eksamen, censorer, husleje etc. etc.

Omvendt er det et af fakultetets mål i den netop vedtagne *Udviklingsplan 2000-2002* fortsat at støtte studerendes udlandsophold uden for de etablerede netværk. Spørgsmålet om rejsestøtten vil blive taget op i Økonomiudvalget og sandsynligvis også debatteret på Repræsentantskabets møde 15. juni.

slam

Nye STÅ-takster for sprog- og mediefag

Undervisningsministeriets rapport *Taksteftersyn* anbefaler nye taxameter-satser for sprog-, medie og kommunikations-uddannelserne.

Over halvdelen af fakultetets indtægter kommer fra uddannelsestaxameteret, og det kan derfor få stor betydning for fakultetet, hvis ministeriet beslutter sig for at ændre taksterne.

Hvis rapportens anbefalinger bliver fulgt, vil det efter alt at dømme betyde at taksterne for sprogfagene vil blive sat op, mens taksterne for fag som informationsvidenskab og medievidenskab vil blive sat ned.

Der er i øjeblikket tre taxameter-satser for de humanistiske fag; sprogfagene hører til i mellemgruppen og medie-fagene i højeste sats.

Betænkelige rektorer

Universiteternes rektorer, Rektorkollegiet, anklager rapporten for manglende overensstemmelse mellem de faktiske tal og rapportens tekst og har skrevet til ministeren at de tager afstand fra rapporten og er meget betænkelige ved ministeriets ønsker om at lave tilsvarende tilbagevendende undersøgelser.

slam

Rapporten kan læses på www.uvm.dk/pub/1999/takst/

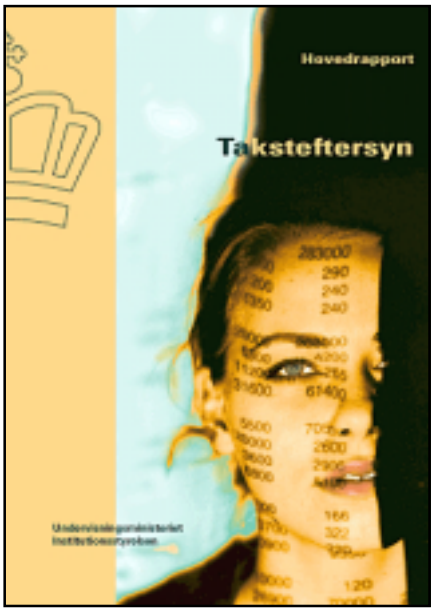

Økonomi, bevillinger, budgetter.

Se www.hum.au.dk/fak/oekonomi/

Klingende mønt til Musik

Men studiet skal spille på nye tangenter

Dekanen har besluttet at give 454.000 kr. af sin ledelsespulje til Musik, så faget kan gennemføre undervisningen i forårssemesteret. Spareplanen lagde ellers op til en drastisk nedskæring på Musik hvis mange fag med soloundervisning (enetimer) kræver tilsvarende mange deltidsansatte lærere.

Samtidig har dekanen opsagt særaftalen mellem musik og fakultetet fra 1998 om bevillinger, lærerstillinger, studentertal og årsværk-produktion.

Ifølge spareplanen skulle Musik spare 43% på deltidslærer-bevillingen. Med dekanens ekstraordinære bevilling kan Musik nøjes med at skære 10% i foråret.

Dekanen sagde på mødet at hun også havde givet den store bevilling af hensyn til de mange eksternt ansatte lærere på faget som havde en berettiget forventning om at kunne fortsætte deres undervisning (og ansættelse) i forårssemesteret.

I arbejdet med at få en ny aftale i stand mellem Musik og fakultetet, vil anbefalingerne fra turnus-evalueringen af musikuddannelserne blive inddraget.

Færre eksamener

Det vil sandsynligvis betyde at de musikstuderende fremover får færre, men større eksamener. I øjeblikket er der cirka fem eksamener per semester på alle de musikvidenskabelige uddannelser i Danmark og det er langt over gennemsnittet på de øvrige humanistiske fag. Det antages at det høje antal eksamener får mange studerende til at vælge en eksamen eller to fra hvert semester.

De strukturelle problemerne er ifølge evalueringsrapporten de samme på musikuddannelser på Aalborg Universitet og Københavns Universitet.

Med bevillingen til Musik har dekanen brugt knap en tredjedel af sin ledelsespulje i år.

slam

Evalueringsrapporten kan læses på http://www.eva.dk/publika/evalrapp/musikrapport.pdf

Kvalitet koster

Kommentar til "Nedlæg de små fag for kvalitetens skyld"

Af Jorun Clasen, Lone Risager, Andrea F. Nielsen, Nanna H. Andersen og Mads Thomsen.
Studerende på Slavisk

Vi har på Slavisk Institut med stor interesse læst indlægget fra studievejlederne på Historisk Institut om problemerne for fagene på Humanistisk Fakultet i forbindelse med spareplanen. Indlægget indeholder flere vigtige pointer:

- at kvalitet koster
- at et bredt fagudbud koster
- At hele STÅ-problematikken medfører en ensidig fokusering i/af debatten på output i form af færdige kandidater

Kulturbevarende

Når det er sagt, må vi dog - som studerende ved Aarhus Universitet og repræsentanter for ét af de såkaldte små fag - komme med nogle indvendinger til indlægget:

Det er vigtigt ikke at glemme universitetets kulturbevarende funktion.

Hvis man vælger at nedlægge et af de små fag - f.eks. Slavisk eller Indisk Filologi - er det meget tvivlsomt, om det nogensinde genopstår. Endnu værre er det at en stor vidensressource derved går tabt.

Småt er godt

Et studentermiljø kan udmærket trives med få studerende.

Som et institut med en meget bred faglighed og flere fag under ét tag er Slavisk et godt eksempel på hvordan faglig forskellighed og personlige og tværfaglige kontakter netop bidrager til et godt, levende og interessant studiemiljø - på trods af at antallet af studerende kun er en brøkdel af antallet på fx Historie.

Bryd faggrænserne

Der er således ingen grund til at sætte lighedstegn mellem STÅ-produktionsdebatten, spareplan og studiemiljø, og det er selvfølgelig sandt at det gode studiemiljø har en effekt på lysten og evnen til at studere og bestå eksamener.

En konstruktiv, langsigtet løsning – også i forhold til nedskæringerne – kunne være at forsøge at bryde de skarpe faggrænser mellem institutterne: at fokusere på hvad den enkelte underviser kan og beskæftiger sig med i stedet for hvor vedkommende sidder; at informere bedre om seminarer af tværfaglig interesse; at oprette *værkstedsfag* (fx almen grammatik, historisk metode, litterær analyse, diskursanalyse) på fakultetsniveau.

På trods af uenigheden med Pernille Refstrups og Steffen Skovfogeds indlæg om en mulig løsning af de problemer, spareplanen uundgåeligt medfører, er vi glade for at debatten med deres indlæg er blevet sat i gang, og vi håber, at der vil komme flere indlæg med konstruktive forslag der ikke som eneste løsning ser nedlæggelsen af de små fag.

Pladsmangel i NØ-Hjørnet

Både Humaniora og Samfundsvidenskaberne har brug for bygningerne i det Nordøstre Hjørne

Der er fortsat uklart hvor mange bygninger i Det Nordøstre Hjørne, som Det Humanistiske Fakultet kommer til at råde over. Universitetet har endnu ikke besluttet sig for hvordan hjørnet skal deles mellem Det Humanistiske Fakultet og Det Samfundsfaglige Fakultet.

Mens Humaniora som bekendt har bygget ud til både øst og vest i form af Kasernen og Nobelparken, har Samfundsvidenskaberne levet klemt inde på 'Øen', som er folkenavnet for bygningskomplekset der rummer Statskundskab, Økonomi og Jura.

Det står fast at Samfundsvidenskaberne skal overtage alle bygningerne langs Nørrebrogade, mens skillelinjen langs Ringgaden endnu ikke er trukket.

Både Samfundsvidenskaberne og Humaniora ønsker nemlig at disponere over bygningerne 326, 327 og 328, og det kræver jo en mere end salomonisk løsning for at gøre alle parter tilfredse.

Hvem skal bo her? Både Samfundsvidenskaberne og Humaniora har brug for kontorerne i bygningerne 328, 327 og 326.

Forsinket rokade

Det er planen at Historie, som det sidste fag, skal flytte op til Ringgaden, hvor fakultetet så vil have samlet en række historiske og kulturteoretiske fag samt servicefunktioner som trykkeri, Teknisk Afdeling og fakultetssekretariatet.

Flytningen venter dog både på at universitetet får afklaret lokale-fordelingen internt og på hvorvidt Folketingets Finansudvalg vil give tilladelse til at universitetet bruger penge på en renovering af Det Nordøstre Hjørne, og det når udvalget næppe at tage stilling til før tingets sommerferie.

Dermed bliver spørgsmålet formentlig tidligst afklaret, når Folketinget mødes igen i oktober måned.

slam

Moesgård får nyt edb-net

Moesgård får edb-kabel direkte til universitetet

Institutterne på Moesgård kan efter flere års problemer med edb-netværket se frem til bedre forbindelser. Universitetet vil bruge knap trekvart million kr. på at grave et nyt edb-kabel ned.

Dermed vil de ansatte på Moesgård få lige så hurtige og effektive forbindelser til Internet, postsystemer og de administrative systemer som resten af fakultetet.

I øjeblikket har Moesgård en forbindelse på 2 *Mbit* ud af huset, som bliver delt mellem datakommunikation og telefonsamtaler. Med det nye kabel vil datakommunikationen få en 100 *Mbit*-linje for sig selv.

Det er samme hastighed som linjerne internt i Universitetsparken, og det kan betyde at den computer, der servicerer Moesgård – en såkaldt server – kan flyttes til parken.

–Med de nye linjer vil det ikke betyde noget for hastigheden, hvor serveren står. Men hvis vi flytter serveren til vores sikrede server-rum i Universitetsparken vil der til gengæld altid være en edb-medarbejder lige i nærheden, forklarer teknisk chef Svend Rosendahl.

Så tæt kommer Moesgård og Universitetsparken på hinanden - om end kun i cyberspace

Et godt tilbud

Beslutningen om at give Moesgård den gode forbindelse kommer efter et tilbud fra TeleDanmark som universitetet ikke kunne afslå.

TeleDanmark skulle i forvejen grave kabler ned i nærheden af Moesgård, og det gav universitetet en unik chance for at få en relativ billig kabling i stand.

Det Humanistiske Fakultet skal betale 50.000 kr. til specialudstyr i hver ende af kablet, og det bliver finansieret gennem Teknisk Afdelings ordinære budget.

slam

Strøm til undervisningen

Fakultetet bruger halv million på moderne teknologi i undervisningen

Nu bliver de 'tørre', humanistiske fag helt elektriske. *PowerPoint-præsentationer, FirstClass-konferencer* og pensum i *HTML-format* bliver hverdag på fem fag, som er udvalgt til at være fakultetets pionerer inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i undervisningen. Samtidig er fakultetet i færd med at kortlægge alle ansattes IKT-kompetencer og ønsker til efteruddannelse.

Alene i år vil fakultetet omkring en halv million kr. på at udvikle brugen af moderne IKT-hjælpemidler i undervisningen. Det er en konsekvens af den satsning på IKT, som blev vedtaget i *Udviklingsplan 2000-2002* i begyndelsen af året.

De fem udvalgte fag vil især koncentrere indsatsen omkring netbaserede konferencesystemer, elektronisk kommunikation mellem lærere, studerende og sekretærer og av-præsentationer til både den ordinære holdundervisning og undervisning via web.

Nu kommer de studerende til at bruge mere studietid foran skærmen. Fakultetet satser på at indføre informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i undervisningen over en bred front i løbet af de kommende år.

Strategi

Samtidig er fakultetet i færd med at undersøge alle ansattes IKT-kompetencer og behov for efteruddannelse. 300 medarbejdere er blevet telefoninterviewet i maj måned, og resten vil blive interviewet efter sommerferien.

Undersøgelsen vil munde ud i en statusrapport, som i løbet af sommeren vil blive fulgt op af en visionsrapport. De to rapporter skal sammen med de praktiske erfaringer danne grundlaget for formuleringen af fakultetets kommende IKT-strategi.

Strategi-forarbejdet bliver støttet af Center for Teknologistøttet Undervisning (CTU).

Generelt løft

Målet med de fem pilotprojekter er sætte så mange lærere som muligt i gang med at anvende IKT i undervisningen.

Til at rådgive og støtte projekterne har fakultetet derfor valgt at ansætte en uddannelseskonsulent i Teknisk Afdeling, som flere ansatte allerede har mødt som underviser på en række PowerPoint-kurser.

På denne måde forventer fakultetet at erfaringerne kan forankres centralt på fakultetet og dermed blive til gavn for så mange som muligt – også i de kommende faser.

Ikke kun for pionerer

Det er dog ikke kun de fem pionerfag, der kan få glæde af IKT-satsningen

Fakultetets IKT-indsats kan følges på hjemmesiden www.hum.au.dk/fak/studier/ikt.htm

allerede i år.

Der er indkøbt tre bærbare pc'er med tilhørende projektorer som er stationeret henholdsvis på Kasernen, på Moesgård og i Nobelparken. Udstyret kan lånes af de øvrige fag i det omfang de ikke er booket af projektdeltagerne.

Digitale billeder

Fakultetet vil også udbygge sin kompetence inden for billed-digitalisering, da det står på ønskesedlen hos en række fag.

Teknisk Afdeling vil derfor nu anskaffe digitaliseringsudstyr af høj kvalitet, sørge for professionel vejledning og en server, der bliver dedikeret til digitale billeder.

Teknisk Afdeling vil senere informere om de konkrete faciliteter.

Konferencesystemer

Konferencesystemet *FirstClass* er netop nu ved at blive installeret, og det vil kunne anvendes af alle fag, om end den konkrete støtte fra uddannelseskonsulenten dog vil blive reserveret projektdeltagerne.

Endelig forventer fakultetet også at arrangere åbne foredrag om IKT og læring i forbindelse med IKT-satsningen.

Ikke nok til alle

IKT-området er et af de få steder, hvor fakultetet har valgt at bruge flere penge trods den økonomiske spareplan. Alligevel måtte fakultetet sige nej tak til flere gode ansøgninger.

Det gælder blandt andet en ansøgning fra Klassisk Arkæologi om fjernundervisning. Fagets reaktion på afslaget kan læses i *information & debats* maj-nummer.

slam

De fem frontløbere

Kvalitetspuljens udvalgte fag/institutter til projektet IKT i undervisningen:

- Forhistorisk Arkæologi
- Etnografi og Socialantropologi
- Germansk Filologi
- Litteraturhistorie

Udvalgsformænd

Formænd for fakultetets udvalg 1.2.2000–31.1.2001

Udvalg	Formand	Lokalnr.	E-post
Økonomi- og Planlægningsudvalget	Vagn Outzen	6419	romvo@hum.au.dk
Forsknings- og indstillingsudvalget	Dekanatet (formandskab)		
	Dekan Bodil	1241	dekan.hum@au.dk
	Prodekan Helle Juel Jensen	1273	prodekan.hum@au.dk
Studieudvalget	Prodekan Helle Juel Jensen	1273	prodekan.hum@au.dk
Biblioteksudvalg	Per Dahl	1844	litpd@hum.au.dk
Teknikudvalg	Torsten Madsen	4619	farktm@moes.hum.au.dk
Studium Generale-udvalg	Jens Erik Kristensen	2209	idejek@hum.au.dk
Ph.d.-udvalg	Morten Kyndrup	1815	aekmk@hum.au.dk
JÅU-udvalg	Jørgen Bang	1963	jbang@imv.aau.dk
Det internationale udvalg	Axel Kjær Sørensen	2040	hisaks@hum.au.dk
CfK-styrelse	Dekan Bodil Due	1241	dekan.hum@au.dk
Husudvalg:			
NØ-hjørne	Erik Strange Petersen	2042	hisesp@hum.au.dk
Trøjborg	Jens Cramer	1889	norjac@hum.au.dk
Kasernen	Hans Jørgen Frederiksen	1867	kunhjf@hum.au.dk
Nobelparken	Karl-Heinz Westarp	6504	engkhw@hum.au.dk
Moesgård	Institutleder Torben Vestergaard	4666	institutleder.ark-etno@au.dk
Finlandsgade 26-28	Centerleder Ole Høiris Nielsen	4480	centerleder.cfk@au.dk

Færre søger kvote 2

12 procent færre kvote 2-ansøgere til Humaniora

Der var i år 12 procent færre ansøgere til de humanistiske fag via kvote 2 i forhold til sidste år. Dermed kan fakultetet også forudse et fald i kvote 1-ansøgninger til sommer, men faldet ser dog ikke ud til at blive så drastisk at det kan true økonomien.

I år har 953 søgt om et humanistisk studium som 1. prioritet i kvote 2 mod 1078 i 1999. Det er et fald på 12 procent. På Humaniora i København er tallet 15 procent, mens Aarhus Universitet som helhed har oplevet et fald på 6 procent i antallet af ansøgninger.

Store forskelle

Der er store variationer mellem de enkelte fag, men de største udsving skyldes at det drejer sig om meget få personer. Til middelalderarkæologi er der i år 12 ansøgere mod 7, og det giver en stigning på hele 71 procent, mens italiensk har det største fald på 56 procent; her søger 7 i år mod 16 sidste år.

Frit fald på Engelsk

Blandt de store fag har historie og nordisk fået 14 procent færre ansøgere, mens etnografi trækker 4 procent flere. Engelsk har det mest dramatiske fald med 33 procent.

På plussiden trækker filosofi i år derimod 30 procent flere.

Til gengæld har de ellers populære medie-studier tilsyneladende mistet lidt tiltrækningskraft: informationsvidenskab har ganske vist fået én enkelt ansøger mere, men søgningen til medievidenskab er faldet med 32 procent.

Der er færre, der søger mod humaniora. Kvote 2-ansøgningerne er faldet med 12 procent i år.

Mindre fald på 'frie' fag

På de fag, som sidste år optog alle ansøgere, er faldet på 10 procent, eller en anelse mindre end gennemsnittet.

Hvis kvote 1-ansøgningerne tilsvarende falder med 10-12 procent, vil der dog stadig være flere 1. prioritets ansøgninger end der udbydes pladser på fakultetet som helhed, og det samlede antal ansøgninger (når man tæller ansøgninger på 2. og 3. etc. prioritet med) vil fortsat være over dobbelt så stort som antallet af pladser.

slam

De konkrete tal for hvert enkelt fag kan findes på
www.au.dk/da/optag/index.html

To nye uddannelser

Fakultetet søger nu ministeriet om at få oprettet en ny kandidatuddannelse i *kognitiv semiotik* og en bachelor-uddannelse i *æstetik og kultur*.

Hvis ministeriet godkender uddannelserne, vil fakultetet i bedste fald kunne tilbyde kognitiv semiotik fra efteråret og en bacheloruddannelse i æstetik og kultur fra efteråret 2001.

Fakultetet har tidligere fået afslag på at oprette en kandidatuddannelse i *semiotik*.

Humaniora og erhvervsøkonomi

Læs om den nye suppleringsuddannelse og det nye sidefag i erhvervsøkonomi:

www.econ.au.dk/intro/

Klip fra Erhvervsøkonomis hjemmeside

Ambitioner forsinker specialet

Studerende vælger selv at bruge ekstra tid på specialet

De historiestuderende sidder fast i specialesumpen fordi de er for ambitiøse og arbejder for meget ved siden af studiet, konkluderer en ny undersøgelse af kandidatuddannelsen på Historisk Institut hvor man har undret sig over at antallet af afleverede specialer de seneste år har været relativt lavt.

Mange studerende finder det svært at færdiggøre specialet på det ene semester som det er normeret til. Både blandt de ikke-specialestuderende og de specialestuderende der deltog i undersøgelsen, planlægger flertallet at bruge to semestre på at færdiggøre specialet. De væsentligste årsager hertil er erhvervsarbejde, og at ambitionsniveauet både blandt studerende og vejledere er for højt.

Forslag til tiltag

Der er derfor blandt de specialestuderende et ønske om at få en større overensstemmelse mellem hvad der forventes af et speciale, og hvad der er muligt at præstere inden for den normerede tid. Dette kan ske ved enten at sænke ambitionsniveauet eller ved at udvide SU-rammen/normeringen.

Tillige er der bred enighed om, at en tættere kontakt til medstuderende og vejledere, i form af eksempelvis specialegrupper og –seminarer, vil lette specialeskrivningen. I dag er de specialestuderendes kontakt til instituttet begrænset, idet op mod tre fjerdedele sjældent eller aldrig kommer på instituttet, og stort set ingen er i en specialegruppe.

Planlagt forsinkelse

Det er studievejlederne på Historisk Institut, Steffen Skovfoged og Pernille Refstrup der står bag undersøgelsen, og de mener, at den største overraskelse i undersøgelsen er at så få planlægger at skrive specialet på normeret tid. Det er blevet en norm blandt de studerende, at man, for at opnå et godt resultat, skal bruge mere end et semester på specialet.

Pernille Refstrup mener dog at man skal passe på med at gøre problemet større end det er. Så længe de studerende har SU tilbage, og de ikke selv opfatter det som et problem at bruge et semester ekstra på at skrive specialet, er der reelt set ikke noget problem.

Begge studievejledere mener dog at der skal en normændring til blandt både de studerende og vejlederne hvis man fra instituttets side vil opnå at få flere studerende til at færdiggøre deres specialer på den normerede tid. Også blandt vejlederne er der nemlig en opfattelse af at det er svært at skrive et godt speciale på et semester.

Generel tendens

Ifølge studievejlederne Elsebeth Nygaard på Germansk Institut og Morten Hjelm på Engelsk, er tendensen på de to institutter den samme som på Historisk Institut. Langt hovedparten af de studerende bruger således mere end et semester på deres speciale. Ifølge de to er den væsentligste årsag at de specialestuderende har et højt ambitionsniveau, og at de bruger for lang tid på at få afgrænset specialets problemstilling. Mange studerende kunne således afkorte den tid de bruger på specialet med 1 til 2 måneder hvis de tidligere i forløbet fik defineret specialets problemstilling.

Morten Hjelm tror dog ikke at specialegrupper eller –seminarer vil betyde at de studerende vil færdiggøre deres specialer hurtigere. Som Steffen Skovfoged og Pernille Refstrup mener han, at der skal en normændring til blandt de studerende hvis man skal se flere specialer, der er færdiggjort inden for den normerede tidsramme.

–jn

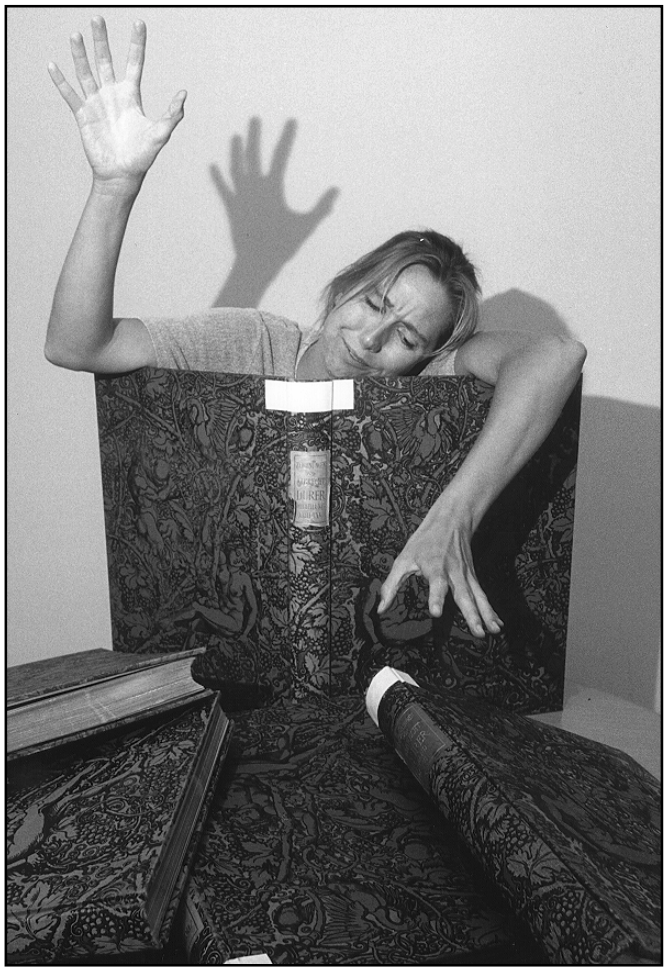

'Hun drukner i specialesumpen', siger man når en studerende sidder med det afsluttende speciale på fjerde semester. Men de historiestuderende vælger selv at bruge mere end det normerede halve år, viser undersøgelse.

Fri adgang til 58 uddannelser – og begrænset til 8

Ny suppleringsuddannelse i IT, kommunikation og organisation

Der er flere nyheder blandt de 66 side- og suppleringsuddannelser, som kommer på fakultetets akademiske menukort til efteråret.
Seks studerende kan starte på den ny suppleringsuddannelse i antropologi og 15 på uddannelsen i IT, kommunikation og organisation. Uddannelserne skal dog først have godkendt deres lige så nye studieordninger.

De to uddannelser er også blandt de otte, hvor der er adgangsbegrænsning.

Fri adgang

Der er fri adgang for alle humanistiske studerende, som har de første to år af bacheloruddannelsen (grundfaget) i hus, bortset fra de steder hvor faciliteterne kun kan rumme et begrænset antal studerende.

Det gælder ligesom de forrige år de medie- og informatikfag hvor antallet af computere sætter grænsen, og fx kunsthistorie hvor der skal være ilt nok i formningslokalet til hele holdet.

Anciennitet

På de uddannelser hvor der er adgangsbegrænsning bliver det i første omgang studieanciennitet, der bliver afgørende for hvem der bliver optaget.

Anciennitet bliver beregnet efter hvor lang tid man har *tilbage* på det nuværende studium, målt i antal manglende årsværk. Har man fx studeret medicin og bestået nogle eksamener dér, så tæller de ikke med i denne sammenhæng.

Jo tættere man er på afslutningen af sit studium, jo større sandsynlighed for at komme ind på uddannelserne med adgangsbegrænsning.

Hvis ansøgerne står lige i anciennitet, bliver det karakterne der afgør hvem der kommer ind. Alle karakterer efter 13-skalaen givet indtil nu i uddannelsen bliver vægtet efter hvor mange årsværk de tæller og regnet sammen til et gennemsnit.

Sent svar

Hvis man søger om at komme ind på en af uddannelserne med adgangsbegrænsning, får man først svar i august måned. Resultaterne af sommereksamen skal nemlig tælles med i beregningen af anciennitet, og de sidste eksamensresultaterne ligger først klar sidst i juli måned.

slam

Sidefag 2000/2001

Uddannelse	Studienævn
Dansk	Nordisk
Dramaturgi	Dramaturgi
Engelsk	Engelsk
Film- og TV (35 pladser)	Medievidenskab
Filosofi	Filosofi
Fransk	Fransk
Græsk	Klassisk Filologi
Historie	Historie
Italiensk	Italiensk
Japansk	Østasiatisk
Kunsthistorie (24 pladser)	Kunsthistorie
Latin	Klassisk Filologi
Musik (4 pladser)	Musikvidenskab
Oldtidskundskab	Klassisk Filologi
Russisk	Slavisk
Spansk	Spansk
Tysk	Germansk

Der er fri adgang til alle uddannelserne undtagen de, hvor der er angivet et fast antal pladser.

Tilmeldingsfrist

Tilmeldingsfristen til sidefags- og suppleringsuddannelser er 1. juni 2000.
Tilmelding skal ske på Registraturen.

Suppleringsuddannelser 2000/2001

Uddannnelse	Studienævn
Almen og Anvendt Lingvistik	Lingvistik, mv.
Almen Semiotik	Litteraturhistorie/ Center for Semiotik
Amerikanske Studier	Engelsk
Antropologi (6 pladser. Se note.)	Etnografi
Billedanalyse	Kunsthistorie
Brasiliansk/Portugisisk	Brasiliansk og Latinamerikastudier
Britiske studier	Engelsk
Canadastudier	Engelsk
Civilisationskritik	Idehistorie
Dramaturgi	Dramaturgi
Europastudier	Europæiske Kulturstudier
Filosofi	Filosofi
Finsk	Lingvistik, mv.
Forhistorisk Arkæologi	Forhistorisk Arkæologi
Fransk	Fransk
Fransk Kultur og Franske Samfundsforhold	Fransk
Fransk Sprog og Kultur	Fransk
Græsk Arkæologi	Klassisk Arkæologi
Historie	Historie
Idéhistorie	Idéhistorie
Indienskundskab	Indisk
Informatik for kulturhistorikere (25 pladser)	Forhistorisk Arkæologi
IT, Kommunikation og Organisation (15 pladser. Se note.)	Informationsvidenskab
Italiensk	Italiensk
Japansk	Østasiatisk
Kina-studier	Østasiatisk
Kinesisk	Østasiatisk
Køn, Kommunikation og Kultur	Europæiske Kulturstudier
Latinamerikastudier	Brasiliansk og Latinamerikastudier
Medievidenskab (35 pladser)	Medievidenskab
Middelalderarkæologi	Middelalderarkæologi
Moderne Litteraturhistorie	Litteraturhistorie
Multimedier (15 pladser)	Informationsvidenskab
Nederlandsk	Germansk
Nordisk	Nordisk
Norrøn filologi	Nordisk
Polsk	Slavisk
Romersk Arkæologi	Klassisk Arkæologi
Russisk	Slavisk
Sanskrit	Indisk
Scandinavian Cultural Studies	Europæiske Kulturstudier
Serbokroatisk	Slavisk
Spansk	Spansk
Sproglig kommunikation og formidling	Nordisk
Tjekkisk	Slavisk
Tysk - Type A	Germansk
Tysk - Type B	Germansk
Ungarsk	Lingvistik, mv.
Æstetik og Kultur	Æstetik og Kultur

Der er fri adgang til alle uddannelserne undtagen de, hvor der er angivet et fast antal pladser.

Note: Suppleringsuddannelserne i *antropologi* og i *IT, kommunikation og organisation* udbydes under forudsætning af, at der senest 1. september foreligger en godkendt studieordning. Hvis *IT, kommunikation og organisation* ikke udbydes vil eventuelle ansøgere kunne komme i betragtning til suppleringsuddannelsen i informationsvidenskab der i givet fald udbydes med 10 pladser.

Entrepreneur-kursus

Kursus for studerende ph.d.-studerende og kandidater på de højere læreanstalter, efteråret 2000

Fra Center for VirksomhedsUdvikling

Er du studerende, ph.d.-studerende eller kandidat fra en af de højere læreanstalter kan vi tilbyde dig et entrepreneurkursus på Aarhus Universitet.

Personer med konkrete virksomhedsidéer har fortrinsret, ligesom det forventes at du har planer om på et tidspunkt at blive selvstændig. Kurset giver dig et overblik over hvilke områder en virksomhedsindehaver skal vide noget om.

På kurset får du indblik i bl.a. disse områder: personlige mål og ressourcer, idéudvikling, forretningsplan, markedsanalyse, markedsføring, personligt salg, international handel, erhvervsjura, erhvervsforsikring, budgetter og økonomisk styring, økonomiske og administrative rutiner og finansiering.

Desuden vil du blive trænet i at udarbejde en forretningsplan.

Du skal ud over undervisningstiden reservere onsdag den 1/11 kl. 15.30-17.30 til konsulentrunde, der er en midtvejs-hjælp til at komme videre med forretningsplanen.

Kurset afholdes over 11 mandage fra 18. september til 4. december 2000 på Aarhus Universitet, Institut for Matematiske Fag, Ny Munkegade, 8000 Århus C.

Pris: Kr. 300,- inkl. bøger og materiale.
Flere oplysninger og tilmelding - kontakt: Center for VirksomhedsUdvikling, Århus Amt,
Birgit Simonsen eller Jan Dahlgren Mortensen, tlf. 86 15 25 77. ***Tilmeldingsfrist:*** *Senest den 8. september 2000*

Studium Generale - fra tabu til trend?

af Lars Ploug Sørensen og Christian Tang Lystbæk, studerende på vegne af Humanistisk Studenterråd

Som betegnelsen bruges på Aarhus Universitet, er et Studium Generale-kursus et kursus, der sigter mod at kvalificere de studerendes forståelse af deres fags egenart og placering set i et alment filosofisk, idéhistorisk, videnskabsteoretisk og/eller videnskabshistorisk perspektiv. Spørgsmålet om universitetets idégrundlag og om videnskabens aktuelle situation - etisk, kulturelt og miljømæssigt - kan også indgå i kurset.
Fra Studium Generale-udvalgets pjece, 1999

Den kraftige ekspansion inden for studenterbestanden på universiteterne i 1960´erne samt ungdomsoprørets protest mod 'professorvælde' og et værdi- og samfundsbevarende, reaktionært universitet var for 30 år siden med til at udløse det såkaldte 'filosofikums' fald. Hermed forsvandt en universitær institution (oprettet i 1675) med ét slag, og er aldrig rigtig blevet erstattet af noget tilsvarende hvis vi kigger bredt ud over universiteterne i Danmark. Faldet var fuldt berettiget i den forstand at et værdi-elitistisk og konservativt element endegyldigt forsvandt fra de studerendes læseplaner. Men problemet var (og er) på den anden side at med 'filosofikums' fald faldt også et vigtigt refleksivt element der fokuserede på en *kritisk* forholden sig til egen videnskabelighed og metode.
Siden 1971 har diskussionen om en eventuel genindførelse af 'filosofikum' af og til haft mediernes (og dermed politikernes) bevågenhed, men den historiske bagage har i høj grad været medvirkende til en ukonstruktiv tabugørelse af problemstillingen i de universitære miljøer.

Humaniora holdt fast

Det Humanistiske Fakultet på Aarhus Universitet opgav dog ikke (trods filosofikums fald) at forsøge at bibeholde det refleksive, kritiske element, men forsøgte i stedet at integrere det i det fag, vi i dag kender som 'fælleshumanistisk videnskabsteori'. Hermed søgte man at udskille det bedste fra den gamle, rigide filosofikum-ordning på en måde, så ingen kunne anse det som en direkte forlængelse af denne. Siden har man valgt at bruge det mindre 'belastede' ord: 'Studium Generale'. Men dagsordenen var også en helt anden: Der var ikke længere tale om en struktur, der var afsondret fra de studerendes øvrige undervisning - i.e. at 'filosofikum' skulle bestås før, at nogen anden eksamen overhovedet kunne aflægges, som det var tilfældet med den gamle filosofikum-ordning. I stedet kunne filosofikum-dimensionens vigtige refleksive element indgå som en *integreret* del af studierne og ikke blot være et filosofisk (metodologisk) indgangskursus til det universitære liv, som vi eksempelvis kender det fra Norge den dag i dag.

På allerhøjeste sted

Arbejdet med 'Studium Generale' i Århus (og lignende arbejde enkelte andre steder) medførte mange politiske debatter - ikke kun på de andre universiteter, men også i de landsdækkende aviser (gennem et utal af kronikker) og siden på folketingsniveau. Konkret arbejdede både opposition og regering sidste år med modeller for et fornyet 'filosofikum', og det blev Venstre og Det Konservative Folkeparti, der i dette forår kunne fremkomme med et egentligt beslutningsforslag til behandling i folketingssalen (B 106). Beslutningsforslaget ligger bemærkelsesværdigt tæt op ad den tankegang, som vi lægger til grund for arbejdet her i Århus - dog med den ekstra detalje, at 'filosofikum'-kurserne skal gøres *obligatoriske*. Kigger vi på vores eget fakultet (hvor 'fællesshumanistisk videnskabsteori' er en obligatorisk størrelse) er dette faktisk allerede implementeret. Hermed kan man altså sige, at vi allerede opfylder intentionerne i beslutningsforslaget, hvilket dog ikke skal betyde, at vi af den grund bare skal fortsætte med status quo. Dette er såvel undervisere som studerende enige om i det udvalg, som nu er nedsat på fakultetsniveau - og som primært skal sørge for at inspirere og holde hånd i hanke med, at Studium Generale-elementerne bliver prioriteret ude på de enkelte institutter - og samtidigt agere en slags 'studienævn' og garant for undervisningen og dermed også kvaliteten af denne.

Hvad er Studium Generale?

Studium Generale-dimensionen sigter mod at kvalificere forståelsen af vores *fags egenart*, men også vores *fags placering i forhold til andre fag og fakulteter* – for vores 'humanistiske' vedkommende altså fagets forhold til de humane videnskaber generelt samt til natur- og samfundsvidenskaberne. Studium Generale-kurserne har således fokus på et *fælles element* i universitetets idégrundlag og institutionshistorie, men med et markant udsyn til fagenes historiske og aktuelle egenart og status. Dette danner baggrund for en *fælles ambition* om, at kurserne skal være tidssvarende og såvel afspejle den faktiske videnskabelige praksis og teoretiske refleksionsniveau som forholde sig konstruktivt *kritisk* hertil. Altså netop det element, som gerne skulle bibeholdes fra den gamle filosofikum-ordning.

Studium Generale er altså *ikke* et studieforberedende kursus, der skal lære nye studerende, at det hedder universitet og ikke skole, læsning og ikke lektier, pause og ikke frikvarter etc. Det er i bund og grund et *fagligt* foretagende, der *ikke* skal ses som et uddannelsespolitisk redskab. Det er heller *ikke* et nyt 'filosofikum', men forsøger at inkludere nye erkendelser og diskussioner af videnskabelighed og videnskabens aktuelle status. Endelig er det heller *ikke* et nyt videnskabsteori-kursus, som vi i dag kender det, for selv om videnskabsteori-dimensionen er et vigtig, skal (bør) også universitets- og videnskabshistorie samt eventuelt etik inkluderes.

Faglig kanon

Det unikke ved Studium Generale på Aarhus Universitet er, at kurset slet ikke er et nyt kursus i den forstand, at der indføres en helt ny entydig, faglig 'kanon', der presses ned over fagene fra et tilfældigt politisk niveau. Studium Generale elementerne *er* allerede en integreret del af mange af de eksisterende kurser på universitetet (på Humaniora som før nævnt 'fælleshumanistisk videnskabsteori'), hvad der også kommer til udtryk ved, at de eksisterende kurser har fået den sproglige tilføjelse 'et Studium Generale-kursus'.

Studium Generale har således et mangeartet udtryk. Denne 'ordning' har den fordel, at studienævnene ikke skal finde plads til og de studerende ikke bruge tid på et *ekstra* kursus i læseplanerne. Men hvad der er vigtigere fra en *faglig* betragtning er, at det tjener til at understrege tilknytningen til fagligheden *på de enkelte fag*. Til forskel fra den gamle filosofikum-ordning er der altså *ikke* tale om en faglig, universel 'kanon' (udtrykt med et 'naturvidenskabeligt' citat: "Et humanistisk kølleslag"), men en faglighed, der både rækker udad mod mere generelle overvejelser om videnskabens historie og videnskabelighed i bred forstand, og indad mod at disse overvejelser skal kunne bruges (fagligt implementeres) i en fagspecifik kontekst.

Vigtigt tiltag

Tanken med at gøre de eksisterende kurser ('fælleshumanistisk videnskabsteori') til Studium Generale-kurser er at *forbedre* dem. Sigtet er at skabe forståelse for, at de enkelte fag er en del af et universitet – og ikke atomare størrelser holdt sammen af en tilfældig fysisk placering, struktur og ledelse, men af et fælles idégrundlag og historie samt af fælles tematikker og problemstillinger. *Fælles gods*, om man vil.

Fælles gods?

Men hvorfor nu al den snak om fælles gods? Skulle vi studerende ikke hellere koncentrere os - i den korte tid vi efterhånden har til at gennemføre et fornuftigt studium på - om det vi studerer, nemlig vores fag? Spiller snakken om at kunne se ud over en faglig snæver horisont ikke blot ukritisk med på modeord som tværfaglighed, helhedsorientering etc. Er der efterhånden blevet tale om en trend for trendens egen skyld?

Undertegnedes svar hertil er „ja og nej": Det er vigtigt, at vi holder fagligheden i hævd, men - kunne man sige - ikke på bekostning af sagligheden. For ikke at reduceres til navlepilleri må fagligheden ikke degenerere til fagligt snæversyn men må insistere på saglighed, en saglighed som intet fag eller tradition har patent på. Man må med andre ord have en kvalificeret forståelse for, hvorledes fagene kan siges at repræsentere forskellige perspektiver på og afdække forskellige aspekter af den samme eller beslægtede sager (eksempelvis har aktuelle spørgsmål inden for biologi og computer-videnskab berøringsflader med sundhedsvidenskab, politik, jura, psykologi, etik, filosofi, og teologi).

Når forståelse for, at de enkelte fag er en del af et universitet er vigtig, er det ikke blot for at modgå tendenser til en yderst uheldig fragmentering på universitetet (som kommer til udtryk i opfattelsen af at gå på et *institut* og ikke på et *universitet*), men også for at gøre os til *bedre kandidater*. Ved at sigte ud over en snæver faglig horisont, skal kurserne kvalificere forståelsen for *grund*-laget for vores fags videnskabelige refleksion samt for videnskabelighedens status og rolle. Studium Generale er således *mere* end et fikst medspil på tidens trend: Det kan give *mening* til tanken om tværfaglighed ved at modgå, at studerende hæmmes af fagligt snæversyn, manglende overblik eller misforståede opfattelser af videnskabens væsen. Og det kan give mening til tanken om helheds-orientering ved at modgå det faglige snæversyns tendens til reduktionisme og navlebeskuende selvforherligelse.

Dette vil (forhåbentlig) ikke direkte resultere i en *anderledes* videnskab, men det vil kvalificere såvel til forskning som til at gøre kandidater bedre i stand til at deltage i den offentlige debat om anvendelse og konsekvenser af videnskabens indsigter.

Sagt med andre ord og i et mere 'akademisk' toneleje: Det drejer sig om intet mindre end at modgå tendenser til *såvel* ukritisk relativisme og værdinihilisme *som* ukritisk videnskabstro og reduktionisme ved sagligt at forsøge at kvalificere forståelsen af videnskabelighedens idégrundlag, videnskabelig metodologi samt videnskabens aktuelle situation - også politisk, etisk, kulturelt og miljømæssigt (for nu at få det hele med).

'Filosofikums' (og 'Studium Generales') bevægelse fra tabu til trend er en realitet, men fremstår sagligt som en i bund og grund ureflekteret bevægelse. Studium Generale-elementerne bør *hverken* tabugøres *eller* trendsættes (gennem politisk italesættelse), men bør være et udpræget *sagligt* projekt, der er *konstitutivt* for al faglig forståelse. Fagspecificitet kræver horisont - og det er denne, der skal tilvejebringes. Dermed rummer problemstillingen om 'Studium Generale - fra tabu til trend' en enorm udfordring for såvel undervisere som studerende, idet et sådant fokus synes at være forfejlet - og det bliver vores fælles ansvar at implementere elementerne på en måde, så denne problemstilling sagligt kan overvindes.

På indkøb med etnografien

Etnografi- og dramaturgistuderende gjorde supermarkeds-adfærd til teaterstykke

Af Vibeke H. Schmidt & Pia Larsen, studerende på Etnografi & Socialantropologi

TEATER CUT, udsprunget af tre Dramaturgi-studerendes idé, bad forud for opsætning af forestillingen „Why can't I be You" to studerende på Etnografi & Socialantropologi om at foretage kvalitativ research i århusianske supermarkeder. Her følger et uddrag af resultaterne som teoretisk opfølgning på en forestilling, hvor handlingen var bygget op omkring den indkøbssituation, vi alle kender på overfladen.

Stykket „Why can't I be You" arbejder, som titlen antyder, med de sociale bånd, der opstår i interaktionen mellem mennesker. Handlingen kredser om spændet mellem fascinationen i ønsket om indlevelse, og frustrationen, pga. uundgåelig distance mellem mennesker. Forestillingen præsenterer sig selv som „et alvorligt indhold i en let indpakning", og ser supermarkedet som en klichémættet kulisse og et velegnet billede på et transitsted, hvor spinkle sociale rum skabes og brydes. I indkøbssituationen opstår samtidig et spændingsforhold mellem indkøbet som privat handling og det offentlige rum, denne handling udspiller sig i.

TEATER CUTs anvendelse af etnografisk research under hele det dramaturgiske forløb udspringer af ønsket om at komme bag de fordomme, mennesker har overfor hinanden. Etnografien skal dels være med til at generalisere eller skabe fordomme, dels skal den med sit kvalitative blik forsøge at komme til bunds i disse generaliseringer.

Formålet for det etnografiske delprojekt har været at afdække adfærdsmønstre i supermarkedet, via både en kvalitativ og kvantitativ undersøgelse af indkøbssituationen. Supermarkedet anskues som en offentlig kulturel scene, hvori aktørerne 'handler' på rutinemæssig vis. Undersøgelsen er foretaget i januar måned 2000, i en række små og store supermarkeder samt i et større varehus i Århus-området. Der er foretaget (deltagende) observation i supermarkederne, og både observationer og interviews i varehuset.

Følgende spørgsmål har motiveret undersøgelsen:

Det *at gå på indkøb* er en handling, der har både et privat og et offentligt aspekt. Hvad sker der i mødet mellem disse sfærer, og hvordan påvirker det handlingen? Hvilke rituelle handlinger kan registreres i indkøbssituationen? Findes der nogen ritualer, som er personlige og andre som er fælles? Hvad kan læses udfra indkøbene om kunders livsstil, personlighed mv.? Hvilke kategorier og typer af indkøb, adfærdstyper og generelle typer af personer kan registreres? Hvordan påvirker lydspor og fysisk miljø i indkøbssituationen os? Hvad er de handlendes holdning til baggrundsmusik og butiksindretning? Hvorledes opfattes indkøbsturen og stemningen undervejs subjektivt af de handlende? Kan vi tale om nogle afgrænsede og typiske kategorier af oplevelse?

Her følger en række generelle betragtninger udfra undersøgelsens resultater:

Jagten på den bedste vare

Observationerne viste bl.a., at en af de vigtigste gældende motiver i indkøbssituationen er at jage den bedste vare - eller *det perfekte køb*. Hvis der ellers er tid til det, bliver alt nøje undersøgt. Man ser med fingrene – det er nemlig vigtigt at *føle* varen. Der rodes og vælges ud, og varerne studeres for datoer, fedtindhold, størrelse og pris. Man graver gerne dybt i kølemontrer og på hylder for at finde det bedste. I den deltagende observation oplevede etnografen at kunne opildne andre kunder til at intensivere jagten ved at rode målrettet blandt culottestege. Andre kunder tog straks konkurrencen op og istemte hermed, at der her *var* tale om et godt tilbud - en fælles viden kunderne delte under jagten på det absolut bedste og billigste.

Det alvorlige indkøb

Det lader til, at det er en alvorlig sag at købe ind. Alle næsten uden undtagelse har et dybt koncentreret og seriøst udtryk i øjnene og et fravær af mimik. Generelt efterlades det indtryk hos etnografen, at kunderne bevæger sig rundt i supermarkedet i en nærmest 'zombie'-agtig tilstand, hvor man trods bevidstheden om at gå rundt blandt mennesker, ikke interesserer sig for dem. Øjenkontakt forekommer faktisk kun, når der opstår en situation, hvor pladsen er trang og folk ikke kan komme forbi hinanden med de enorme indkøbsvogne.

Kunder, der mødes og kender hinanden, taler afdæmpet og bruger indkøbsvognen som kropsstøtte; hænger på albuerne, sætter den ene fod op på ølkasseristen under vognen og holder fast i styret. Der udvises helt specielle

teknikker til sidelæns manøvrering med vognen, særligt når man nærmer sig en køledisk. I det hele taget slipper kunderne nødigt taget i vogn eller kurv. Man orienterer sig måske og går lidt væk, men beholder en hånd på vognen, som var man nervøs for at miste denne vigtige del af den private sfære.

Det viser sig, at der er stor forskel på, om man handler alene eller sammen med én eller flere andre. Der en større tendens til at beholde det koncentrerede og udtryksløse ansigt, når man handler alene. Når par handler sammen, er der nogle tilfælde, hvor den ene part påtager sig rollen som shopping-boss, mens den anden ikke rigtig deltager. Ved par er det ofte kvinden, der har det

store overblik og styrer situationen; han styrer vognen - hun administrerer indkøbssedlen. Vores observationer synes desuden at vise, at det især er unge mennesker, der bryder det konforme mønster og i højere grad iscenesætter deres optræden og fremtræden i indkøbssituationen.

I en samlet vurdering kan man sige, at der var stor forskel på vore observationer i henholdsvis små og store supermarkeder. I varehuset, hvor rummet er stort, er der en større tendens til at folk undgår øjenkontakt og kontakt i det hele taget. I de mindre supermarkeder, hvor pladsen er trang og små 'sammenstød' uundgåelige, udvises naturligt nok mere opmærksomhed i forhold til øvrige kunder og omgivelser. Men grundlæggende beholdes den lukkede holdning, hvor der bare findes én tanke, nemlig tanken om det tilfredsstillende indkøb.

Strategisk adfærd

Den lukkede, selvkoncentrerede attitude hos kunderne kan tolkes som et udtryk for, at de ønsker *kontrol* med situationen. Idet indkøbet er en privat handling, der foregår i et offentligt rum, støder to livssfærer sammen, og det bliver nødvendigt med en strategi til at koble de to sfærer. Strategien går ud på at forholde sig til projekt INDKØB og glide ind i den velkendte rolle som shopper.

Der er en klar tendens til, at jo flere man er sammen ude at handle, jo mere afslappet og nærværende bliver man - et udtryk for, at man føler en tryghed i gruppen. Denne tryghed gør, at man ikke behøver bruge så mange kræfter på at udøve kontrol over situationen, og dermed behøver man ikke at indtage zombie-tilstanden, den vanlige strategi for navigation i offentlige rum.

Man har så at sige medbragt sin private sfære med sig ind i supermarkedet, hvor den kan flyde rundt i det offentlige rum uden at blive truet. Gruppen fremstår nærmest som en privat-sfære-boble, som flyder rundt, idet gruppemedlemmernes opmærksomhed ofte er rettet indad og ikke udad til de øvrige shoppere. Der er dog undtagelser blandt de helt unge shoppere, som tydeligvis opfatter supermarkedet som et sted, hvor man kan blive set. Her benyttes højrøstede samtaler og mobiltelefonsamtaler som strategi for at tiltrække opmærksomhed. Baggrunden for denne strategi er altså ikke frygten for at miste kontrollen med situationen, men nærmere en manipulation, hvor man får en større grad af kontrol med, om man bliver set og hørt. Her bruges indkøbssituationen altså bevidst til selviscenesættelse i det offentlige rum. Den private handling – selve indkøbet – bliver i disse tilfælde anvendt strategisk til at få legitim adgang til den daglige eller ugentlige performance.

Det personlige og det offentlige rum

Cirka halvdelen af de adspurgte kunder i undersøgelsen siger, at de ikke opfatter det at købe ind som en privat handling. Det er nogenlunde den samme halvdel af kunderne, som siger, at de aldrig lægger mærke til, hvad andre kunder køber. Hvis de dog bemærker det, får det dem blot til at tænke: „var det noget, vi kunne have brug for?" eller „mon dét er på tilbud i denne uge?" - altså nogle reaktioner, som er helt centreret om egne indkøb. Den anden halvdel af kunderne har somme tider lagt mærke til andre kunders indkøb, men kun nogle få udtrykker, at de har forbundet dette

med tanker om andre menneskers livsstil.

Uanset svarene på spørgsmål om indkøbet som privat handling, kan man fundere over om grunden til, at man ikke beskæftiger sig med hvad andre kunder har i vognen, mon netop er fordi man *ubevidst* opfatter indkøbet som noget privat? Dvs. at fordi man bærer sin privat- eller intimsfære med hjemmefra og faktisk 'har den på' under hele indkøbet, så ænser man ikke andre kunders indkøb. Det foregår jo i deres private sfære, og dermed handles udfra en grundlæggende respekt og anerkendelse af skellet mellem eget og andres private rum.

Derfor lå de mest interessante svar hos de få kunder, som havde oplevet en overskridelse af de rum eller grænser, der usynligt befinder sig imellem kunderne. Også i vores observationer oplevede vi sådanne øjeblikke; en kunde tager en anden kundes vogn, en kunde hjælper med at lægge en anden kundes varer op på båndet, en kunde får kommentarer fra en anden kunde om bestemte varer i dennes vogn. I disse konfliktsituationer opstod ofte negative stemninger og aggressivitet.

Det sociale rollespil

Den amerikanske sociolog Erving Goffman udførte micro-sociologiske studier i 1960'ernes USA. Hans teorier er velegnede til at prøve at forstå byens sociale liv udfra mange, små situationer i det heterogene bybillede med alle dets facetter. Ved at studere verden helt nede på mikro-niveau får vi lettere øje på (mis)forholdet mellem menneskers intentioner, handlinger, signaler og udtryk. Erving Goffman beskæftigede sig med, hvordan individer præsenterer sig selv overfor andre i forskellige situationer og hvordan de samtidig forsøger at guide eller kontrollere de indtryk, som andre får af dem. Det er det, han kalder „impression management" – eller „indtrykskontrol" – altså dagligdags præsentation af selvet, hvor man stadigvæk både kan tale om bevidste og ubevidste udtryk.

Goffman har en dramaturgisk tilgang til det sociale, og bruger bl.a. analogien om samfundet som en scene, hvorpå menneskers sociale liv og interaktion udspiller sig som en teatralsk performance. Herom anvender han begreber som „stage management", „kulisser", „frontstage", „backstage" og „roller" til at beskrive, hvordan det enkelte individ arbejder med at præsentere sig selv i tilværelsen. Alle spiller altid og overalt en rolle, og alle er vi i stand til at håndtere mange forskellige roller, afhængig af situationen. I bysamfundet, mener han, er det muligt for individet at maksimere sine relationer, dvs. forøge det rollerepertoire, individet har at arbejde med, fordi der i byens mangfoldige liv opstår muligheden for at indgå i vidt forskellige situationer og roller. Det er igennem roller, vi kender hinanden og det er gennem roller, vi kender os selv, siger Goffman.

Goffman konstaterede, at der ofte opstår en række dramaturgiske problemer for os i det performance-agtige liv, vi lever. Dramatisering i hverdagen kan volde visse problemer, fordi det vi udtrykker ikke altid passer sammen med det vi gør. I virkeligheden 'spiller' vi langt bedre end vi tror. Men fordi vi bevidst forsøger at forandre eller undslippe en rolle, går det let galt for os. Individer arbejder konstant, både strategisk og ubevidst, på at præsentere et billede af sig selv – som er både troværdigt for andre og rentabelt for dem selv. Samtidig bruges kræfter på at

underspille al slags aktivitet, som individet finder inkompatibelt med det idealiserede selvbillede.

Da offentlige rum ikke altid er ensbetydende med 'masser af plads', vil vi ved fysisk nærhed med andre individer i offentligheden forlange, at de indtager social distance. Goffman mener, at det mest passende i disse situationer er at indtage hvad han kalder „civil inattention". Denne tilstand udtrykker en fælles tilstedeværelse, som ikke truer individets integritet ved f.eks. at vise genkendelse eller anerkendelse i f.eks. et fastholdt blik. Dermed opstår der hverken frygt eller mistillid i situationen, ingen følelser – ergo, ingen dramatik. „Civil uopmærksomhed" fungerer altså som en slags garanti for beskyttelse, som vi påkræves i offentlige rum - en almen ret, som vi skylder hinanden. Denne omgangsform kalder Goffman også en regulator for samkvem med mennesker, som vi ikke kender.

I Goffmans supermarked

Med Goffman kan man se supermarkedets pseudo-samhørighed som det perfekte forum for at udvise civil uopmærksomhed. I supermarkedet oplever vi netop både *fysisk nærhed* og *social distance*. Ved at overholde de fælles spilleregler (ved f.eks. ikke at stirre), garanterer kunderne hinanden frit lejde til at kunne forblive uforstyrret i hver sin medbragte privat-sfære. Først når der sker et brud på denne pagt, træder rollespillet i funktion og individerne bliver til personer, som agerer bevidst i situationen ved at forsøge at vinde social accept, men ikke unødig opmærksomhed. Indtil dette punkt - hvor noget uforudsigeligt pludseligt indtræffer - fornemmes der knapt nok liv i de konforme shoppere.

Observationer og interviews i de århusianske supermarkeder viste os altså, at kun ved overskridelse af de rum, som vi gensidig anerkender og respekterer, opstår de små sociale

dramaer, som afslører rummenes kvalitet og grænser. Dette leder os til at betragte supermarkedet som et offentligt rum, hvori der udøves stor balancekunst i forhold til faren ved interaktion med andre. Men her er det vigtigt at notere sig, hvad det ydre eller umiddelbare formål med at være til stede i supermarkedet er. Det er den selvcentrerede, private handling at købe ind - som samtidig er en implikation ved det fælles projekt at forbruge, eller grundlæggende at overleve.

Denne handling som dermed på én gang er et udtryk for noget privat og noget fælles, udøves i den på mange måder perfekte kulisse - supermarkedet. Her kan man søge fællesskabet, både fysisk p.g.a. de mange mennesker på lidt plads, og psykisk via det overlevelsesprojekt, som man har tilfælles med alle disse mennesker. Tilstedeværelsen i supermarkedet kan opfylde nogle behov for nærvær, kontakt og tryghed, og dette kan opnås uden større risiko for at man må involvere sig eller ofre noget i denne særlige form for overfladisk samvær i et fælles transit-rum, hvor vi alle kender „etiketten". Den neutrale, apatiske stemning i indkøbssituationen, som gør supermarkedet til en nærmest liminal zone i hverdagen, illustreres så rammende i en af replikkerne fra TEATER CUTs forestilling:

„Jeg vil dø lige her, i det her supermarked, for her vil overgangen fra liv til død næsten ikke kunne mærkes..."

(Forkortet af red.)

Generalsekretær søges

Studenterrådet ved Aarhus Universitet søger ny generalsekretær pr. 15. august 2000. Stillingen er normeret til 18 timer ugentlig.

Kvalifikationer: Du skal være studerende, ansvarsfuld, og ikke være bange for et job der konstant stiller dig nye udfordringer. Du vil blive givet den nødvendige overlevering. Generalsekretæren er ansvarlig for Studenterrådets økonomi, varetager administrative opgaver som udarbejdelse og udsendelse af to bøger (Rushåndbogen og Studenterhåndbogen), har det overordnede ansvar for planlæggelse og afholdelse af Semesterstartsfesten, står for planlægning og ledelse af Studenterrådets Kursusvirksomhed, ledelse af Studenterrådets Sekretariat samt diverse andre kontor- og kontaktfunktioner.

Yderligere information kan fås ved henvendelse til Studenterrådet, Jonas Rafn på tlf: 8612 8944 eller sr@sr.au.dk

Ansøgningsfristen er fredag 2. juni 2000 og ansøgningen sendes til: Studenterrådet ved Aarhus Universitet Nordre Ringgade 3 8000 Århus C, mærket *Generalsekretær*.

Læs HUMavisen før den udkommer på:
www.hum.au.dk/nyheder

Undervisning efterår 2000

på Center for Europæiske Kulturstudier med Afdeling for Kønsforskning

KØN, KOMMUNIKATION OG KULTUR

Suppleringsuddannelse (one-year graduate course)

Køn og kulturanalyse

Post-Totalitarian Cultural Studies: Reading Gender, Ethnicity, and Visual Culture between the East and West
Magdalena J. Zaborowska

Køn og kulturanalyse

Sprog, kommunikation og køn i medier
Kirsten Gomard

Køn og kulturanalyse

Science, Technology, and Gender
Carol Colatrella

Teorier om køn

Kirsten Gomard

SCANDINAVIAN CULTURAL STUDIES

Suppleringsuddannelse (one-year graduate course)

Media Studies

Sprog, kommunikation og køn i medier
Kirsten Gomard

Introduction to Scandinavian Cultural Studies

"Norden" as a Historical, Regional and Cultural Construct
Lars Hovbakke Sørensen

Cultural theory

Introduction to Cultural Theory
NN

EUROPASTUDIER

Kandidatuddannelsen (MA in European Studies)

European Cultural analysis

Identities in question
Jan Ifversen and NN

Europæisk Politik/ European Politics

Post-Totalitarian Cultural Studies: Reading Gender, Ethnicity, and Visual Culture between the East and West
Magdalena J. Zaborowska

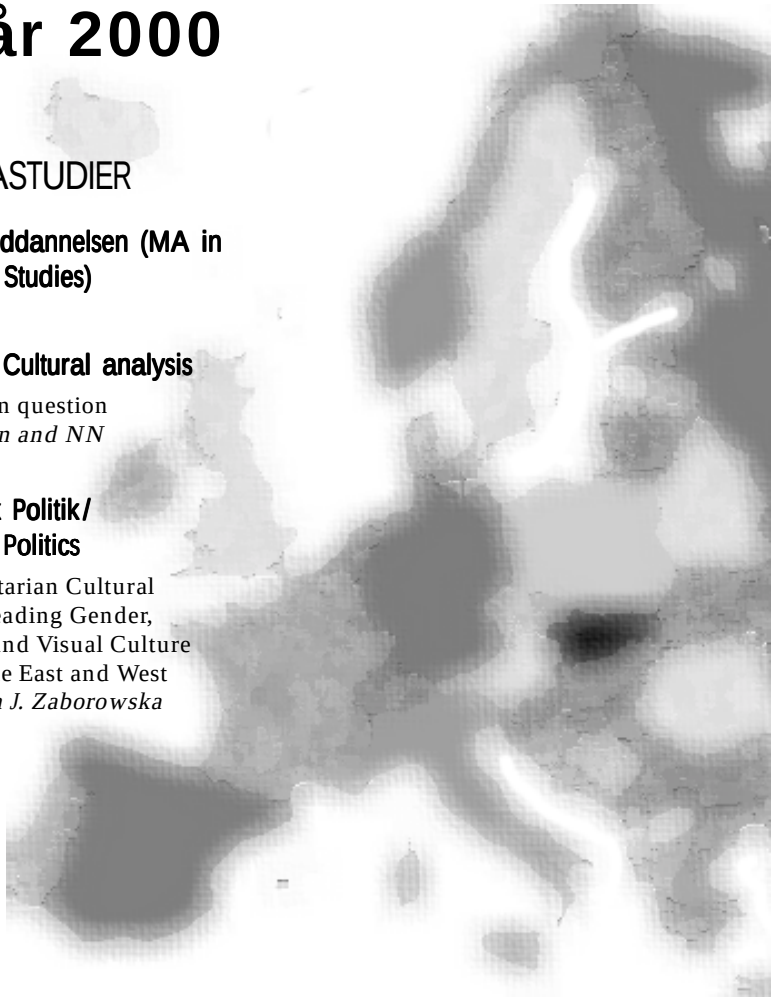

Nordiske samfundsforhold/Scandinavian History, Society and Culture

"Norden" as a Historical, Regional and Cultural Construct
Lars Hovbakke Sørensen

Cultural Theory

Introduction to Cultural Theory
NN

Valgfrit emne/Optional Subject

Science, Technology, and Gender
Carol Colatrell

Valgfrit emne/Optional Subject

Post-Totalitarian Cultural Studies: Reading Gender, Ethnicity, and Visual Culture between the East and West
Magdalena J. Zaborowska

Valgfrit emne/Optional Subject

Sprog, kommunikation og køn i medier
Kirsten Gomard

EUROPASTUDIER

Suppleringsuddannelse (one-year graduate course)

Main Trends in European History A/B

The History of the Idea of Europe
Associate professor Peter Bugge

Main Trends in European History A/B

Main Trends in European History and Civilization
External lecturer Lars Hovbakke Sørensen

European Political Cultures and Institutions A/B

Ideas of Democracy and Democratic Practices in Europe
Associate professor Jan Ifversen

Center for Europæiske Kulturstudier
med Afdeling for Kønsforskning
Jens Chr. Skous Vej 5
8000 Århus C
Tel. 8942 6464

Kun syv studerende har egen hjemmeside

Blot ½ procent af fakultetets studerende har taget imod fakultetets tilbud om gratis hjemmeside

Selv om 100 studerende i efteråret har bedt om at få plads til deres egen personlige hjemmeside på fakultetets web-server, så er der kun syv studerende, der har fået lavet en hjemmeside.

Fakultetet tilbyder alle sine 7000 studerende 2 MB gratis web-plads, men kun 100 har taget mod tilbuddet og som nævnt er der endnu færre, der har udnyttet det.

De fleste af de 100 studerende er fra årgang 99, hvor de godt 1200 russer fik udleveret en ansøgningsblanket ved studiestarten. Kun få studerende fra de øvrige årgange har bedt om web-plads.

Heller ikke de studerende, der studerer Internettet, er vilde efter at lave personlige hjemmesider. De studerende på Informations- og Medievidenskab kan også få lov til at lægge personlige eller faglige web-sider ud på instituttets egen web-server. På www.imv.au.dk er der i øjeblikket links til 28 studerendes egne hjemmesider.

10 gange flere på Aalborg

Det Humanistiske Fakultet på Aalborg Universitet tilbyder også gratis hjemmesider til sine studerende. Her har 200 humanistiske studerende deres egen *home page.*

Det svarer til seks procent af samtlige studerende – eller relativt set over ti gange så mange som i Århus.

Populær e-post

Til gengæld er det populært at have en e-post-adresse på fakultetet.

Over 2.500 af fakultetets studerende har en e-post-adresse, der ender med @stud.hum.au.dk, og på Informations- og Medievidenskab er det fast politik at alle studerende skal have en e-post-adresse.

Ukendte årsager

Hverken Teknisk Afdeling eller Informations- og Medievidenskab har et sikkert bud på hvorfor de studerende ikke vil have hjemmeside på universitetet.

Den filosofistuderende Jes Harfields hjemmeside, der indeholder blandt andet (bestående) filosofiopgaver plus diverse hobbies, herunder Bibelen, hvis egenskaber han summerer således: "Bestseller nr. 1! Mord, voldtægt, dødspagter, hævn, humor, kærlighed – en fantastisk bog."

Tilsyneladende er det kun mindretal af de studerende, der mener, de overhovedet ville have noget at tilbyde på en personlig hjemmeside.

En anden forklaring kan være at det nu er blevet nemt at få gratis web-plads på servere enten i Danmark eller udlandet – uden at man personligt skal aflevere en gammeldags underskrift, endsige forpligte sig til at overholde et regelsæt.

Universitetets regler kræver blandt andet at siderne ikke må være kommercielle.

Et andet forslag på den ringe interesse er at de studerende slet ikke er opmærksomme på tilbuddet.

slam

Sådan får du plads til din hjemmeside

Alle studerende indskrevet ved Det Humanistiske Fakultet kan få adgang til at lægge en hjemmeside ud på fakultetets web-server. Du kan få en ansøgningsblanket „Bestilling af brugernavn og password til Det Humanistiske Fakultets netværk" hos Teknisk Afdelings sekretær, bygning 327, som også skal have den udfyldte og underskrevne blanket.

Formularen vil ofte også kunne findes ved brugerrummene.

Slut med gratis tjenestebiler

Brugerne skal selv betale benzinen, og bilerne må ikke køre til udlandet

Sådan har reglerne for fakultetets tjenestebiler været siden nytår. Som et led i spareplanen får brugerne ikke længere betalt diesel-forbruget, og da det kræver en temmelig dyr forsikring at lade bilerne køre i udlandet, er det blevet besluttet at bilerne fremover skal blive inden for landets grænser.

Fakultetet har tre tjenestebiler til udlån – to minibusser med plads til otte personer i hver samt en personbil med plads til fem personer.

Personbilen er forbeholdt ansatte, mens både ansatte og studerende kan låne minibusserne.

Bilerne skal reserveres via web (se boks) hvor man også kan se hvilke biler der er ledige og hvem der har reserveret dem.

slam

Regelsættet for lån af fakultetets tjenestebiler findes på www.hum.au.dk/teknik/bilres/regler.html

Reservation & nøgler

Biler kan for-reserveres via biladministrationens hjemmeside http://biladm.hum.au.dk, på telefon 8942 2151 eller e-post: biladm@hum.au.dk.

Reservationen er dog først endelig godkendt, når formularen *„Reservationsansøgning“* er modtaget i biladministrationen senest 10 dage efter for-reserveringen.

Nøgler til bilerne kan afhentes i biladministrationen på hverdage fra ca. kl. 9 til ca. kl. 16. Minibusserne afhentes på parkeringspladsen for kasernen på Langelandsgade. Personbilen holder i den underjordiske garage under historisk kantine.

Biladministrationen ligger hos Teknisk Afdeling (Kirsten Iversen) i bygning 327, 1. sal.

Ny medarbejder i Teknisk Afdeling

Uddannelseskonsulent Jane Brügger

Af Svend Rosendahl
Teknisk chef

Jane Brügger

Den 6. marts 2000 blev cand. mag. **Jane Brügger** ansat ved afdelingens edb-sektion som uddannelseskonsulent. Ansættelsen er tidsbegrænset frem til årsskiftet 2000/2001 og er knyttet til støtte og udvikling af tiltag initieret af fakultetets satsning på IKT i undervisningen. Janes hovedopgaver vil således være kursus- og systemudvikling, undervisning samt brugersupport med fokus på emner direkte relaterede til udviklingen af IKT i undervisningen. Jane er cand. mag. i Kunsthistorie, Æstetik & Kultur her fra universitetet. Qua sin faglige baggrund har Jane gode forudsætninger for at indgå i kvalificerede diskussioner med fakultetets edb-brugere om løsningsmetoder og udviklingsprojekter samt virke som inspirator, når man måtte stå overfor nye og uprøvede emner.

Fakultetets åbningstider

Maj 2000

Fakultetssekretariatet

Mandag-fredag 9-15,
onsdag dog 10-15.
Studierejser dog: tirsdag 9-12 og fredag 8-11.
Sekretariatet er dog altid åbent så længe der er medarbejdere til stede.
Adresse: Bygning 328, stuen.

Fakultetets studievejledning

Onsdag og torsdag:
telefonisk henvendelse 9-10,
personlig 10-12.
Telefon: 8942 1232.
Adresse: Bygning 327, lokale 114.

Telefonomstillingen

Mandag-torsdag 8-16.
Fredag 8-14.15.
Telefon: 8942 1111.
Fra 8942-telefon: Tast 9.

Teknisk Afdeling og Servicelinje

Mandag, tirsdag og torsdag: 9-12 og 13-15.
Onsdag: 13-15. Fredag 9-12.
Servicelinjen har
telefon 8942 2164.
Adresse: Bygning 327, 1. sal.

Universitetets Studiekontor

Ekspeditionen mandag-fredag 11-14, torsdag dog 11-16
Adresse: Bygning 445, Fredrik Nielsens Vej.

Universitetets Internationale Sekretariat

Ekspeditionen mandag-fredag 10-12, torsdag dog 10-16
Adresse: Bygning 445, Fredrik Nielsens Vej.

Dramaturgi-studerende ny leder af SceneKompagniet

Fodflag. Christian Eiming foran Ridehuset og forestillingens banner

SceneKompagniets nye kunstneriske leder, stud.mag. Christian Eiming, instruerer kompagniets nye forestilling i Ridehuset

Den nye leder af den århusianske teatergruppe Scenekompagniet, Christian Eiming, er instruktør på kompagniets hidtil største satsning, forestillingen „Den uafsluttede fortælling om mennesket der forsvandt“, der tiltrak 300.000 kr. i ekstern støtte.

Den nyvalgte leder af den bare fem år gamle teatergruppe SceneKompagniet er dog langt fra ny inden for kompagniet. Christian Eiming har været med fra starten og har fungeret som både skuespiller, dramatiker og koncept-udvikler, og han instruerede bl.a. i 1999 forestillingen „Dogme#1 - Requiem for Helmer“.

Gennemslagskraft

Trods kompagniets unge alder er det hvert år lykkedes at stable to-tre større forestillinger på benene, som er blevet positivt modtaget af både anmeldere og publikum. Ifølge Christian Eiming har denne kunstneriske stabilitet været forudsætningen for de 300.000 kr. i støtte fra Århus Kommunes kulturpulje, Århus Filmværksted og Kulturministeriets Udviklingsfond, som kompagniet har modtaget i år.

–En forestilling som „Den uafsluttede fortælling om mennesket, der forsvandt“ er dyr at realisere, og det kunne ikke lade sig gøre uden velvillighed fra mange sider og publikums opbakning. Hvis alle i kompagniet også skulle have løn ville en sådan forestilling beløbe sig til to-tre millioner kr., fortæller Christian Eiming.

Ildsjæle

SceneKompagniet er dog i høj grad præget af ulønnede ildsjæle, der bruger det meste af deres fritid på kompagniet, og sådan har det været i alle årene.

–Det kræver en god portion stædighed, viljestyrke og faglig engagement at drive Scenekompagniet, for det er ikke noget vi kan leve af – endnu!, pointerer Christian Eiming.

Tværfaglig dynamik

Bag navnet Scenekompagniet gemmer sig en meget blandet trup på 25-30 medlemmer, og selvom SceneKompagniet i sin tid blev startet af en gruppe dramaturgi-studerende har det udviklet sig til en tværfaglig gruppe med rod i både dramaturgi og kunsthistorie og ikke mindst folk fra uden for universitetets mure.

–Vores tværfaglige base er en stor force, da vi alle bliver involveret i en proces hvor vi må lytte til andres ideer, og selvom vi kan være uenige, giver det i sidste ende en god dynamik.

Vagabond-forestillinger

Dynamik synes der også at være i SceneKompagniets vagabonderende tilværelse. Teatergruppen har ikke et fast spillested, men administreres fra et lille kontor i „Huset“ på Vester Allé. Det betyder at de forskellige forestillinger ofte må indøves i nye omgivelser. I forbindelse med prøverne til den netop overståede forestilling i Ridehuset har SceneKompagniet slået sig midlertidig ned i festsalen på Århus Statsgymnasium, hvor rummets proportioner svarer nogenlunde til Ridehusets.

Kælderværelse til Ridehus

–Vi har prøvet at sætte forestillinger op i stort set alt fra små kælderværelser

med lavt til loftet og til denne gang i Ridehuset, fortæller Christian Eiming, der dog ikke nødvendigvis betragter det som et problem, men snarere en udfordring.

–Det kræver meget af de medvirkende at skulle tilpasse sig de forskellige rum men det svarer godt til karakteren af vores forestillinger der også spænder fra sidste sommers Dogmeteater hvor der kun var én på scenen, og til denne forestilling hvor der er 23.

Christian Eiming mener dog at der også kunne være klare fordele ved at få en fast scene, måske i forbindelse med en planlagt Filmby ved havnen, da SceneKompagniet i forvejen samarbejder med Århus Filmværksted.

Eksperimenter med multimedier

SceneKompagniet baserer sig også i mange andre sammenhænge på utraditionelt og tværfagligt samarbejde. I efterårets forestilling „Today is My Birthday“, instrueret af Kjetil Sandvik og Carl Jørn Johansen, inddrages mange forskellige medier. Forestillingen udgør et forskningsprojekt i samarbejde med multimediauddannelserne og modtager støtte fra Nordisk Råd - en støtte, der også muliggør at forestillingen tager på turné til Norge.

–Noget af støtten er nok opnået fordi vi eksperimenterer med de nye medier, men det betyder også meget at vi er et etableret navn. Desuden tror jeg at der er tale om en vekselvirkning mellem multimedier og dramaturgi hvor multimedievidenskaben i lige så høj grad kan trække på dramaturgi som omvendt, mener Christian Eiming.

Udfordring til publikum

Christian Eiming påpeger, at det er i det hele taget SceneKompagniets ambition at fortælle gode historier på utraditionelle og eksperimenterende måder.

–Det handler om hele tiden at udfordre publikum, at pirre til deres nysgerrighed og få dem til at leve med i forestillingen, understreger Christian Eiming.

Men det er ikke kun publikum, der står overfor store udfordringer i SceneKompagniets forestillinger. Der kræves også meget af skuespillerne. Ditte Gøricke Jensen, der også har været med i SceneKompagniet fra starten og spiller moderen i Christian Eimings nye forestilling – en kvinde som mister både barn, mand og elsker – er glad for den specielle arbejdsform.

–I stykket har vi ingen fastlagte replikker, og vi må derfor improvisere hele tiden. Det betyder at figuren skabes i samspil med de andre karakterer på scenen og den ændrer sig løbende.

Manglen på replikker gør også ifølge Ditte Gøricke Jensen at skuespillerne lægger mere af sig selv i rollen hvilket på en gang er frustrerende men også skaber en mere hel, tredimensionel figur.

Hver forestilling unik

SceneKompagniet eksperimenterer også med et avanceret terningsystem, der bestemmer hvordan hver aftens forestilling skal sammensættes af de forskellige roller. Det gøres først samme eftermiddag som forestillingen opføres, så skuespillerne ved sent i hvilke og hvor mange scener deres karakter skal folde sig ud. Samtidig er der til hver rolle knyttet underlægningsmusik, og da den er live, betyder det at også dén bliver improviseret løbende under forestillingen.

–I virkeligheden er der således ikke to forestillinger, der er ens, og publikum kan gå ind og se stykket to aftener i træk og få noget forskelligt med hjem hver gang, konkluderer Christian Eiming.

ls

„Den uafsluttede fortælling om mennesket der forsvandt“ instrueret af Christian Eiming spillede i Ridehuset den 5.-14.maj. SceneKompagniet kan også findes på web på www.scenekompagniet.dk.

Måske er det mennesket der forsvinder eller måske er det instruktør Christian Eiming midt i en af SceneKompagniets unikke forestillinger i maj måned.

Aktiv i studenterforeningen

Studenterforeninger er andet end blot hårdt arbejde. HUM-avisen går tæt på de aktive studerende, der fortæller om et stort både fagligt og socialt udbytte

Ikke alle studerende går hjem når timerne er slut. Nogle knokler for at få arrangeret et spændende foredrag på studiet. Eller bruger kræfter på at få fredagsbaren i sving og det sociale liv på studiet op at stå. Det er frivilligt arbejde, og man tjener ikke penge på det. Hvad får de studerende til at lægge så meget energi i det?

Logoet for Studenterforeningen Pod Stolom på Slavisk Institut. På de fleste slaviske sprog betyder Pod Stolom 'under bordet'.

Et fælles organ

Thomas B. Kristensen læser kunsthistorie og interesserer sig for hvad der foregår på studiet. Derfor engagerer han sig.

–Jeg synes, det er vigtigt med et fælles organ hvor man kan komme til orde.

I institutbladet „Uden titel" ser han mulighed for at kritisere og rose de forskellige tiltag på studiet. Institutavisen rummer også artikler, anmeldelser og andet fagligt relevant stof.

Kontakt udadtil

For nylig er Thomas B. Kristensen også gået ind i det redaktionelle arbejde på tidsskriftet „Passepartout". Tidsskriftet er meget udadvendt, og det tiltrækker mange studerende, mener han.

–Det er mere udadvendt end institutbladet er. Der er mulighed for at få kontakt med folk både fra andre universiteter og fra steder uden for universitetsverdenen. På et tidspunkt havde Kunsthistorie en gæsteforelæser fra USA hvis foredrag vi fik lov til at bringe i Passepartout, fortæller Thomas B. Kristensen.

Bølgebryder

Jesper Hjortshøj læser medievidenskab og er med i "SAMS", Sammenslutningen Af MedieStuderende, der udgiver et blad og afholder et årligt seminar for medieinteresserede. Han oplever at de studerende sjældent bruges som medspillere.

–Der foregår meget inden for medieverdenen, men der er meget lidt for de studerende.

Foreningen SAMS havde tidligere base i København men fik en ren Århus-redaktion for omtrent fire år siden. Jesper Hjortshøj fik en pludselig indskydelse til at være med, og det har han ikke fortrudt. På instituttet har foreningen virket som en bølgebryder og skabt et godt forhold mellem studerende og ansatte.

–Institutledelsen har bakket utrolig godt op omkring foreningen. De stiller desuden et kontor til rådighed, støtter os med frimærker med mere.

Stort netværk

Gennem foreningen SAMS har Jesper Hjortshøj oparbejdet et stort netværk. Ved at have redigeret foreningens blad "Samson" kender han del af de studerende der har skrevet artikler til bladet. Men også uden for studiet har han fået nogle gode kontakter.

–De sidste par år har jeg stået for foreningens fundraising, og derfor kender jeg for eksempel meget til TV2 Syd der er med til at støtte SAMS økonomisk. Nu skal jeg snart i gang med et eksamensprojekt hos TV2 Syd, fortæller Jesper Hjortshøj.

Lille fagområde

Udadvendtheden er meget vigtig for Nanna Andersen, der indtil februar var formand for „Pod Stolom" på Slavisk Institut, et relativt lille fagområde.

–Det er jo ikke hver dag vi møder nogle med samme interesser som os selv, forklarer hun.

I foreningen forsøgte de derfor på et tidspunkt at lave nogle arrangementer i samarbejde med de slaviske sprog på Københavns Universitet, men det viste sig at være besværligt - og dyrt. Meget få studerende havde råd til at rejse til hovedstaden for at være med.

Sammenhold

Da instituttet ikke er særlig stort, er et godt sammenhold blandt de studerende alfa og omega, mener Nanna Andersen.

–En af vores kæpheste er at det gode sammenhold ikke kommer af sig selv!

Derfor går det sociale og det faglige hånd i hånd for Pod Stolom. De arrangerer både foredrag, fredagsbar, en årlig hyttetur for alle interesserede og filmaftener med film på forskellige slaviske sprog.

Pod Stolom der betyder „under bordet" på de fleste slaviske sprog, har da også et velvalgt logo. Logoet symboliserer i følge Nanna Andersen det foreningen står for: En bog og en flaske under et bord.

Jævn opbakning

Foreningen Pod Stolom har ikke altid været lige aktiv.

–Vores lærere på Slavisk havde i sin tid noget tilsvarende. Så for tre år siden tog vi os sammen til at genoplive foreningen, beretter Nanna Andersen.

Nu har den 6-7 i bestyrelsen, mens 20-30 aktive studerende hjælper til. Og så længe der blot er nogle der går i spidsen for aktiviteterne, oplever foreningen en jævn og god opbakning fra de forskellige årgange, fortæller hun.

–Der har vi det, vi kalder „Tordenskjolds soldater".

Svingende engagement

Thomas B. Kristensen kan ikke helt genkende billedet af den gode opbakning.

Mange studenterforeninger er både fagligt og socialt aktive. Her er det glade aktive i International Student Center (Foto: ISCs arkiv)

–I et stykke tid har redaktionen for Uden Titel kun haft to personer, beklager han.

–Vi har haft et problem med at få folk til at deltage. Det gælder om at få nye studerende med, men de skal altså også selv opsøge det.

Samtidig erkender Thomas at Kunsthistorie er præget af en hel del aktiviteter, tidsskrifter, foredragsarrangementer med mere. Så der er nødvendigvis lidt kamp om de studerende.

–Engagementet kan svinge en del. Alligevel fornemmer jeg en vis kontinuitet.

Russiske bandeord

At det er en god øvelse for de studerende at holde et foredrag på Slavisk, typisk lige før en fredagsbar begynder, er Nanna Andersen, formanden for Pod Stolom, ikke i tvivl om.

–Det er et godt forum for folk der gerne vil prøve deres foredrag af, før de eventuelt går ud til et større publikum.

Foredragsholderne på det lille institut er meget forskellige. Nogle har trukket op til 100 tilhørere til sig, fortæller Nanna Andersen.

–Både lærere og studerende har været på, gerne nogen der lige har været ude at rejse. Emnerne er alt muligt: Engang var der en der fortalte om forskellige russiske bandeord.

Cigarkasseprincippet

Pod Stolom har et godt samarbejde med instituttets ansatte og har også været med til at arrangere nogle foredrag for instituttets regning. Grundlæggende fungerer foreningen dog efter 'cigarkasse-princippet': Der tjenes lidt i fredagsbaren og ved et mindre medlemskontingent selv om der ikke er tvungent medlemsskab.

–De få kroner vi har til rådighed, dækker musikanlægget i fredagsbaren samt et par flasker vin til vores foredragsholdere, forklarer Nanna Andersen og fortsætter,

–Der ud over er det de frivillige der skal lægge kræfterne i.

Thomas B. Kristensen fra Kunsthistorie er af samme mening.

–Ingen af de blade, jeg er med i, er nogen indtjeningskilde. De løber bare rundt. Derfor er det naturligvis lysten der driver værket.

Det fælles projekt

Jesper Hjortshøj havde lønnet fritidsarbejde de første par år af studiet, senere stiftede han familie. Nu lægger han gennemsnitligt 4-6 timers frivilligt arbejde om ugen i SAMS. Alligevel vil han ikke tale om et decideret fravalg af det lønnede arbejde.

–Jeg har bare valgt sådan. På den måde har jeg nok altid været en klassisk humanist. Jeg tror på at man fælles kan bygge noget godt op - og at der er brug for det.

ler

Humanistiske studenterforeninger

På de fleste institutter på Humaniora er der gang i fredagsbaren, filmaftenerne og studenterbladene. Følgende liste er ikke komplet, men indeholder et bredt udsnit af de studerendes aktiviteter:

Institut for Oldtid og Middelalder:

- Utile Dulci - forening for fester, foredrag, fredagsbar og filmaftener

Medievidenskab:

- SAMS - en sammenslutning af medie-studerende i Danmark med årligt seminar og bladudgivelse

Informationsvidenskab:

- HUM'rn - de tørstiges fredagsbar på Trøjborg

Filosofi:

- Doxa - institutblad

Forhistorisk Arkæologi:

- HIKUIN

Historie:

- FRED (som i Flintstone) - fredagsbar- og festarrangør
- Historia - foredragsforening
- Netværket - et landsdækkende netværk der arrangerer seminarer og har et forum for specialestuderende

Slavisk:

- Pod Stolom - betyder "Under Bordet" på russisk. Arrangerer foredrag, fredagsbar og den årlige hyttetur

Kunsthistorie:

- Uden Titel - institutblad
- Passepartout - studenterdrevet tidsskrift med abonnenter
- MOBIL – foredragsarrangør

Oversigt over fredagsbarer kan også findes på www.hum.au.dk/fak/uniliv/fredagsbar.htm med diverse referencer til hjemmesider.

Odinskvadet 2000

Af John Andreasen
Institut for Dramaturgi

Lektor John Andreasen har skrevet denne ode til Odin Teatret, der har forladt Århus efter tre utroligt inspirerende uger.

I folk som vide fór
fandt fabeldyr & sagnfolk,
sære syner bragte I
fra andre egnes sole,
tvetiders tvundne tale
jog imod os:

Grotowski & Panigrahi
Brecht & Stanislavskij
& fjerne folk som
Baargeld, Bach, Bakunin,
Baj & Bartók
blusser bag Barba, du Baal,
Odinstammens
buldrende besvangrer,
B&O

Eugenio, Frans & Hans,
Iben, Jan, Judy & Julia,
Kai & Patricia, Rina, Roberta,
Sigrid, Søren & Ulrik,
Tage, Tine & Torgeir
& andre flydende øer

Babels-befolkning,
kætteres, løgneres,
synderes karske lud,
balsam, balsamering
balsaminer
beduiner

Ganske godt gik det
i overmod selv at kalde jer
ved Nordens førstenavn, Odin,
fra jeres tiders morgen

Kald jer fjogede & fjantende,
dybt belemret med hjertensfryd,
I misantropisk håbefulde
- anakronisk avantgarde:

Nattehvide jasminer,
Hvirvlende, Hviskende Vinde,
Stilhedens Store Ekko,
Sporløse Spor i Sneen,
- tacit knowledge
Brudte masker I Hvalens Skelet,
den døde, diende olding
i Slottet i Holstebrow,
Doña Musica-s svævende skørter,
der krympede krampagtigt
til broderens puppe-habit,
Judith-s blodlystne ægtepagt
med Holofernes- hoved af sølv,
Katrins saksende nødskrig,
tapperhedens ukuelige klumpfod
- væddeløb med vilde, blinde heste

Fremskridtets Ode klang ud
i uvishedens skingre skrattelatter,
Sisyfos d. Sidste,
som træt og utrætteligt samlede
sine talløse, segnede tropper,
Mythos-helten i rødt,
den døv-blinde samaritaner,
a Fool on to Nowhere Hill
en dunkelvarm dunhammeraften,
hvor sneen silede syrligt
i de vidtåbne vener, Itsi Bitsi,
til Dylans retoriske blues,
& en bittersød isbjørnebamse
tog et kraft- & klangfuldt greb
i alle harmonikaer
i endnu en byttehandel
et hvirvlende sted i verden
- teatrum mundi

Dog, også Odin ældes,
synker i tiders sand,
lejres dog solidt
i sindets strømme

Farende folk forsvinder,
syner & sigen forstummer,
kloder følger atter egne baner
- venner går umærkelige genveje!

Foto: Torben Huss

Sprognyt fra Statsbiblioteket

Deltag i e-post-forum om Statsbibliotekets indkøb af sprog-bøger

Af Volkmar Engerer
Fagreferent for lingvisitik, Statsbiblioteket

***Sprognyt* giver aktuelle informationer om Statsbibliotekets nyanskaffelser af lingvistiske bøger og bøger om sprog – så hurtigt som muligt efter at bogen er kommet i hus og er klargjort til udlån. Sprognyt omfatter alle filologier på Aarhus Universitet samt almen lingvistik og semiotik. De sædvanlige bibliografiske oplysninger er suppleret med en kort karakteristik af den enkelte bog (i form af stikord eller resumé) så man hurtigt kan orientere sig om dens indhold og tværfaglige relevans.**

Få indflydelse

Sprognyt er ingen ensidig informationskanal, men et e-mail-diskussionsforum. Det er således muligt via Sprognyt at få medinflydelse på, hvilke bøger Statsbiblioteket indkøber, og hvilke faciliteter biblioteket stiller til rådighed på det sproglige område.

Fri debat

Diskussionen og spørgsmålene på listen kan bl.a. dreje sig om: forbedring af selve listen, Statsbibliotekets lingvistiske resurser i det hele taget og faglig diskussion.

Statsbiblioteket samler og kommenterer – eller besvarer hvis det gælder spørgsmål – bidrag af almen interesse. Det samlede resultat bliver derefter gjort tilgængeligt for deltagerne og sat til debat via listen.

Sprogvagt

Sprognyt modtager og støtter forslag om nye initiativer. Som første led bliver der oprettet en "sprogvagt" med oplysninger om hvornår en sproglig referent findes på fagsalen. Det er også planlagt at præsentere og debattere nye elektroniske artikler der synes at have især tværfaglig eller teoretisk relevans.

Kom med

Interesserede bedes skrive en kort e-mail til Volkmar Engerer på Statsbiblioteket for at tilmelde sig listen, gerne med en kommentar til initiativet. Desuden bedes man også gøre andre sproginteresserede opmærksom på Sprognyt, eventuelt via andre e-mail-lister. For at blive sat på listen skriv til:

ve@statsbiblioteket.dk

Det første nummer udkommer i maj 2000. Brevene kommer uregelmæssigt, men det tilstræbes at udsende et mindst én gang om måneden.

(Forkortet af red.)

Stipendium til Athen

Det Danske Institut i Athen opslår hermed et stipendium på op til kr. 50.000 for efterårssemesteret 2000. Stipendiet kan søges af en person med kompetence inden for klassisk arkæologi og med et forskningsprojekt, som bedst lader sig gennemføre i Athen. Ansøgeren må være indstillet på at indgå i fagmiljøet på Instituttet.

Ansøgninger, som må være Instituttet i hænde senest den 20. juni, stiles til Det Dansk Institut i Athen, Herefondos 14, GR-105 58 Athen.

Yderligere oplysninger på telefon (+30 1) 32 44 644, fax (+30 1) 32 47 230 eller e-post: info@diathens.com.

På fakultetets web er der en særskilt oversigt over forskning, der præsenteres udførligt på web.

Hinduisme får farver på web

Moesgård har succes med at formidle indisk kultur via Internettet

1.700 web-sider formidler indisk kultur, religion og hverdagsliv til skoleelever, gymnasielærere, etnografistuderende og hvem der ellers klikker sig ind på www.hindu.dk.

Responsen på web-stedets utallige artikler, 300 billeder og næsten 50 video- og lydklip, viser at det opfylder et stort behov for information om indisk kultur og religion, fortæller lektor Lars Kjærholm (Etnografi), der har stået bag projektet.

Projektet er et samarbejde med Moesgård Museum og det er støttet af danskernes spilleiver i form af 170.000 kr. fra Tipsmidlerne.

En skærmfuld færdigt arbejde. Forsiden på www.hindu.dk er også indgangen til en stor mængde formidlet viden om hinduisme og Indien.

Farvel til sort-hvid

Lars Kjærholm, der er initiativtager og ankermand i projektet, forklarer at det især er religionslærere i gymnasiet, der har rost web-stedet, og han forklarer til dels dette med de stigende krav om brug af IKT i undervisningen.

–Der har simpelthen manglet materiale på dansk til at introducere IKT i religionsundervisningen, så det er et klart behov siden opfylder ved at lægge så stor vægt på det visuelle og dermed bevæge sig væk fra det rent tekstlige. Lærerne har længe gerne villet smide det sort-hvide medie ud af vinduet.

Det er kommunikationssociolog Lars Fure helt enig i. Han har stået for ansvarsområdet med at formidle alt materiale fra det trykte medie til Internettet og har derved fungeret som både web-redaktør, designer og programmør i samarbejde med Lars Levin Hansen og Lars Foged Thomsen.

–Det visuelle medie er ofte langt stærkere end det trykte. Det giver oplevelse og indlevelse - ja, en følelse af at være dér i Indien selv.

Noget for enhver

Projektet har som mål er at favne så bredt som muligt, lige fra folkeskolen til det højeste universitetsniveau.

Indtil videre har bl.a. elever fra Koch Skoles 8.klasser prøvet kræfter med siden i religionsundervisningen, og Lars Kjærholm påpeger at sidens brugbarhed i høj grad hænger sammen med, hvordan indholdet formidles.

–I princippet kan siden anvendes i undervisningen helt ned i folkeskolens mindste klasser. For eksempel burde de indiske ideer om de varme og kolde modsætninger, som at varme guder skal have kolde ofringer og omvendt, kunne forstås af elever i 1.klasse med udgangspunkt i deres egne erfaringer.

200 læsere hver dag

Siden opfylder tilsyneladende et tomrum for med mere end 200 besøgende om dagen, kravler besøgstallet støt op mod målet på 500, og mange af gæsterne er udenlandske interesserede der kan benytte sig af sidens tyske eller engelske parallelversion.

Men også inden for universitetets mure har man fået øjnene op for sidens muligheder.

Religionsvidenskab har vist interesse for at huse et lignende projekt der også skal kunne bruges i forsknings- og undervisningsøjemed, og Lars Kjærholm er kun glad for at ideerne breder sig som ringe i vandet.

–Det kunne da være interessant med et samarbejde med religionsvidenskab men hvor midlerne til det skal komme fra - det er et andet problem!

IKT kræver organisation

Lars Kjærholm ønsker at de gode intentioner om mere IKT kommer til at følges med flere midler til området.

–Kampråbet i dag er „IKT“ og „tilgængeliggørelse“, men man kan ikke forvente de store fremskridt hvis ikke der tilknyttes nogle midler.

Lars Kjærholm henviser dog til at projektet har nydt godt af Moesgaards gæstfrihed i form af både faciliteter som medielaboratorium og medarbejdere med store faglige kompetencer på formidlingsområdet samlet under et tag.

–Alt for ofte tyer man dog til at benytte sig af konsulenter udefra, men det handler om at opbygge stærke kompetencer inden for institutionen, ganske som Moesgaard har gjort.

–Det er måske dyrere på kort sigt, men langt mere tilfredsstillende i længden, og så vil vi måske en dag kunne fungere som konsulenter for andre, forklarer Lars Kjærholm.

Erfaringer skal videregives

Arbejdsgruppen vil gerne komme med gode råd til de som overvejer eller er i gang med et lignende projekt. Gruppen har også samlet sine erfaringer i en dokumentationsmappe.

–Den vil være en god støtte for andre projekter, siger Lars Fure.

–Vi har jo gjort en masse erfaringer i den tid projektet har kørt. Vi har hele tiden skullet være opmærksom på faldgruber og forhindringer og finde på løsninger, og det ville være godt hvis

Teamet bag www.hindu.dk i arbejdstøjet. Fra venstre etnografen Lars Kjærholm, sociologen og webmaster Lars Fure og museumsgrafiker Lars Foged Thomsen.

andre kunne benytte sig af disse erfaringer og derved slippe for nogle af besværlighederne, tilføjer Lars Kjærholm.

Cd-rom udgave

Hjemmesiden vil på et tidspunkt også udkomme på cd-rom, og Lars Kjærholm kan varmt anbefale arbejdsgangen med først at konstruere hjemmesiden og derefter at overføre den til cd-rom.

Men ud over de tekniske finesser har gruppen bag projektet også gjort sig mange overvejelser omkring det at bruge Internettet som medie.

–Hvis man ønsker at bruge videoklip på siderne, kræver det faktisk en hel anden måde at filme på end ellers. Da siden ikke må blive for „tung“, må klippene på hjemmesiden højst vare for eksempel to minutter.

–Problemet opstår ofte fordi at man har lavet optagelsen i forbindelse med feltarbejde, hvor man sikkert har haft et andet formål i baghovedet, forklarer Lars Kjærholm.

–Og det kan være svært at vise det man ønsker ved at klippe to minutter ud af en videooptagelse på en halv time, tilføjer Lars Fure.

Skrap ophavret

Web-stedet blev færdig før forventet, selv om juraen truede med at stikke en kæp i hjulet for projektet.

–Vi har haft besvær med reglerne om ophavsret som jeg finder unødvendigt skrappe, fortæller Lars Kjærholm.

–Copy-Dan og KODA, der administrerer reglerne, er meget lidt fleksible, og det betyder i praksis, at man faktisk skal have en skriftlig godkendelse fra manden på oksekærren i Indien for at måtte lægge et lydklip med ham ud på Internettet, fortæller Lars Kjærholm.

De strenge regler har medført, at projektgruppen har modtaget rådgivning udefra, for at undersøge at alt hvad der blev lagt ud ville blive accepteret uden gnidninger.

Problemet har også ramt Lars Kjærholms andet sideløbende projekt, der også er støttet af Dansk Tipstjeneste. Dette består i en digitalisering af lydspor med indisk folkemusik, som Lars Kjærholm selv har indsamlet på sine mange besøg i Indien, og så snart KODA har gennemgået og godkendt materialet bliver optagelserne lagt ud på web.

–Jeg har den holdning at det indsamlede materiale skal formidles så folk kan få glæde af det, understreger han.

Rexona for sjælen

En af de mere kuriøse ting på web-stedet, er den gamle, indiske videnskab „vastu shastra“, som endnu i dag bruges til at fastlægge principper for proportionering af alt fra grundplan og indretning af et hus og facadens udsmykning til udformningen på en statue.

–Vastu shastra fortæller helt nøjagtigt, i hvilken retning hoveddøren skal være, og hvor i huset toilettet skal placeres, for at man ikke kommer til at genere guderne og derved skaber ubalance.

–Det er svært at sige i hvor høj grad principperne bliver anvendt i husbyggeri i dag, men der udgives litteratur om emnet, og man kan også købe vastu shastra-produkter som for eksempel en vastu-spray der skulle fjerne disharmoni i huset, fortæller Lars Kjærholm.

Så går man i byggetanker, eller trænger man til at få renset luften, var det måske også en idé at klikke ind på www.hindu.dk.

Mangfoldigheden på Moesgård

50 år med mangfoldig forskning på herregården Moesgård

Der er gået et halvt århundrede siden P. V. Glob blev ansat som universitetsprofessor og leder af Forhistorisk Museum. Jubilæet fejres med en bog om den mangfoldige arkæologiske og antropologiske forskning der senere flyttede til Moesgård.

Menneskelivets mangfoldighed

"Menneskelivets mangfoldighed" er titlen på jubilæumsudgivelsen der markerer 50 års arkæologisk og etnografisk forskning i Århus. En æra der startede med ansættelsen af arkæologen P. V. Glob i 1949.

Som nyudnævnt professor og leder af Forhistorisk Museum, der dengang lå i Mølleparken i Århus, ønskede Glob at skabe et kulturhistorisk forskningscenter der kunne øge forståelsen af menneskelivets mangfoldighed. 10. september 1970 var den officielle åbning for det nuværende museum på herregården Moesgård der samtidig er en institution for forskning, formidling og undervisning i universitetsregi.

Mangfoldige fortællinger

Gennem 56 bidrag viser jubilæumsbogen den mangfoldighed der ligeledes har præget de fire fagområder: middelalderarkæologi, forhistorisk arkæologi, etnografi og socialantropologi på Moesgård. Symbiosen, der udfolder sig i samarbejdet mellem Moesgård Museum og universitetets institutter, er samtidig unik.

Ansatte og andre med tilknytning til Moesgård bidrager blandt andet med erindringer om studietiden, historien om Moesgård fra herregård til museum, forskellige tilgange til teorier og metode samt kulturforandringer i samspillet mellem global og lokal udvikling.

Moesgårds mangfoldige menneskemængde. Ill. fra bogen, foto: Preben Dehlholm.

Den arabiske Golf

Med professor og museumsleder P. V. Globs ansættelse bredte den arkæologiske forskning sig både inden og uden for Danmarks grænser. I 1953 påbegyndte nogle ansatte med Glob i spidsen en række arkæologiske udgravninger langs den arabiske Golf, her i blandt på øen Bahrain. Dette arbejde stod på gennem flere årtier.

P. V. Glob insisterede på at kun igennem et globalt perspektiv kunne den historiske og kulturelle udvikling i små lande som Danmark og Bahrain forstås.

Sjælden hvid falk

Bogens fortælling om de 50 forgangne år krydres af små anekdoter. Således beretter Flemming Højlund i et afsnit om P. V. Globs sans for dramatisk iscenesættelse - det skulle en historie om en hvid falk vidne om.

Under en udgravningsopgave i Vestgrønland fik Glob tilsendt et brev med en tilladelse fra sheiken på Bahrain til at påbegynde arbejdet på øen. Han

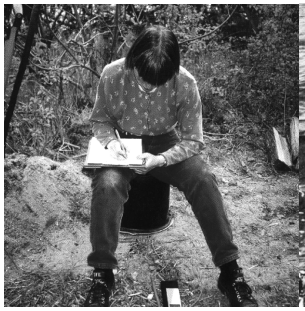

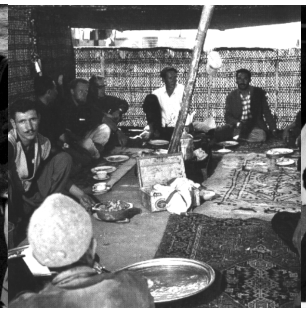

Det gamle museum lå i det nuværende 'Huset'. Der var udstillinger i de nederste etager, mens undervisningen af etnografistuderende måtte foregå mellem kasser og opmagasinerede genstande på loftet. Ill. fra bogen.

Andalusiske mænd uden for et af favoritopholdsstederne: Baren. Ved blandt andet at byde på gratis drinks - og dermed vise sin økonomiske overlegenhed - kan macho-manden opretholde en ærefuld adfærd. Ill. fra bogen.

havde da lige læst et orientalsk ordsprog der sagde, at en god jagtfalk er lige så meget værd som et pænt antal fuldblodsheste, endog ti gange så meget som mange skønne, unge kvinder. Fluks går Glob ud for at fange en vestgrønlandsk, hvid falk, og da sheiken af Bahrain senere modtager falken med den for øen sjældne hvide fjerpragt, bliver Glob og danskerne budt velkommen med åbne arme.

Køkkenmøddinger og Kongemosekultur

Også interessen for danske arkæologiske fund blomstrer gennem årene. I et af bogens afsnit beskriver Jan Skamby Madsen således Moesgård som specialmuseum i kraft af dets større, igangværende opgaver.

En af disse er den ældre stenalders kystbopladser hvor specielt møddingerne med køkkenaffald bliver undersøgt systematisk. I Nordjylland er det lykkedes museet og instituttet at finde de hidtil ældste kystbopladser med køkkenmøddinger fra Kongemosekulturen.

Andalusiske macho-mænd

Ann Ostenfeld-Rosenthal laver en antropologisk analyse ud fra et ophold i landsbyen Almonte i det vestlige Andalusien. Her oplevede hun forandringer i de ældgamle kønsrollemønstre hvor kvinderne traditionelt har ansvaret for hjem og økonomi, mens mændenes prestigefyldte arbejde foregår i det 'offentlige rum'.

Nu får de unge kvinder uddannelser og søger ud på arbejdsmarkedet og truer dermed mændenes position som hovedforsørgere. Mændene tør ikke sige noget til denne udvikling - det ville være politisk ukorrekt.

Alligevel kommer mændenes ære i klemme. Som analfabeter og dårligt uddannede landarbejdere har de ikke længere så meget at bryste sig af; men at sætte sig i den underordnedes position og endda blive undervist af kvinder - det er svært!

Studiemiljøet

Jubilæumsudgivelsen præsenterer også læseren for en levende fortælling om et studiemiljø i udvikling. Ole Høiris (nu mag.art. og docent) beretter blandt andet om sin studietid som etnografistuderende i 1960'erne. Her foregik undervisningen på loftsetagen af Forhistorisk Museum - det nuværende 'Huset' i Mølleparken - blandt diverse opmagasinerede museumsgenstande.

Ebbe Poulsen var studerende i 1970'erne og husker en tid med opbrud på alle fronter. Nye sociale normer herskede, og de nye, reformsøgende studerende ville gøre alt for at påvirke og ændre undervisningsindholdet og formen.

ler

"Menneskelivets mangfoldighed" er redigeret af Ole Høiris, Hans Jørgen Madsen, Torsten Madsen og Jens Vellev. Den rigt illustrerede bog fylder 445 sider og koster 298 kr. Kan købes på Moesgård Museum og i boghandlerne. Udgivet 17. marts 2000 af Aarhus Universitetsforlag og Moesgård Museum.

Illustrationer fra bogen

Gamle studerende laver festskrift til deres gamle professor

Professor emeritus Henning Poulsen fik festskrift fra sine gamle studerende

Det er ikke et helt almindeligt festskrift, som historieprofessor Henning Poulsen fik overrakt da han den 28. april holdt afskedsreception. Festskriftet er så at sige 'egen avl', for det er skrevet af 13 af hans egne, tidligere studerende.

"Henning Poulsen har aldrig gjort megen stads af sig selv", hedder det i forordet, og derfor har forfatterne fx ikke inkluderet det traditionelle *tabula gratulatoria,* men i stedet søgt at fortælle "en god historie, som … rokker ved gældende tolkninger".

Jødespørgsmål og opvasken

Festskriftets 11 artikler spænder fra artikler om legale og illegale aviser, over *Opvaskens mer-politisering* til antisemitisme hos henholdsvis de danske nazister og de danske modstandsfolk.

John T. Lauridsen kan skrive at det danske nazist-parti, DNSAP, aldrig blev radikalt antisemitisk, fordi Frits Clausen og hans fæller godt viste at det ikke gav flere tilhængere i Danmark, og fordi partiet aldrig fik den fornødne magt til at gøre sine ord til handling.

Michael Mogensen skriver om den 'lille antisemitisme' blandt de flygtede danske modstandsfolk i Sverige, hvor de ikke-jødiske, danske frihedskæmpere følte sig i mindretal efter at de danske jøder i oktober 1943 i tusindvis havde krydset sundet.

Der var planer om at oprette en dansk klub i Helsingborg, som ikke tillod jøder at komme ind, og andre skrev hjem for at få tilsendt "en arierattest eller et andet stykke papir, der beviser at jeg er 100% dansk. Jeg bliver antaget for at være jøde af andre danske. Det er meget ubehageligt når man ikke er det."

*Johnny Laursen, Michael Mogensen, Thorsten Borring Olesen og Søren Hein Rasmussen (red.). :*I tradition og kaos. Festskrift til Henning Poulsen. *347 sider. 298 kr. Aarhus Universitetsforlag*

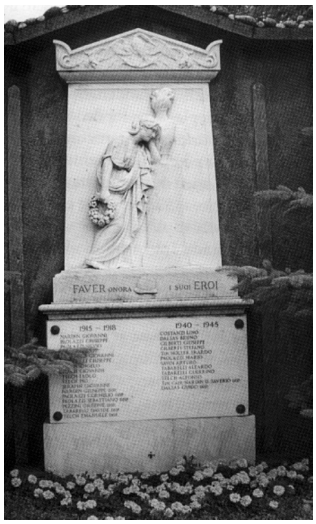

1915-1918 står der på dette krigsmonument i Faver, hvor første verdenskrig (1914-1918) er blevet gjort identisk med den italienske krig (1915-1918), selv om de mindede på monumentet givetvis er faldet i østrigsk uniform, skriver Niels Arne Sørensen i festskriftet.

Fra CekvinaNYT til Kontur

Det relancerede tidsskrift vil tegne konturer af kulturstudier på en række felter - litterært, historisk, sprogligt og samfundsorienteret

Af Janne Lauritzen
Redaktør, Kontur

***Kontur - Tidsskrift for Kulturstudier* er navnet på den relancerede udgave af CekvinaNYT som Center for Europæiske Kulturstudier med Afdeling for Kønsforskning nu udgiver. I juni kan den ny redaktion som har frie hænder med omlægningen, præsentere det første nummer i ny layout. Det har tema med fem-seks artikler om „Kortlægning" i egentlig og overført betydning og dertil - som i det gamle magasin - en mere broget sektion med boganmeldelser.**

Redaktionen planlægger at have et tema i hvert nummer - med længere, forskningsfunderede artikler som kan tegne konturer af det brede felt: kulturstudier. Det er tanken at tidsskriftet kan være bindeled mellem centerets kompetenceområder inden for kønsstudier, skandinaviske studier, kulturteori, kulturanalyse og Europastudier og blive et aktiv for centerets studerende.

Med titler på de følgende temaer, Rejselitteratur og Korrespondancer og senere Dystopier, Sammensværgelser og Identifikation er der lagt op til, at fx historiske, sprogligt-kulturelle og samfundsorienterede fag inddrages. Med en informativt-formidlende form skulle tidsskriftet kunne blive et mangesidet forum for kulturorienterede fag og påkalde sig bred interesse.

Redaktionen består af de kandidatstuderende Bitten Kristensen og Tue Witt, ph.d.-stipendiaterne Marianne Raakilde Jespersen, Unni Andreasen og Jesper Hede og journalist Janne Lauritzen, redaktionssekretær som træffes bedst mellem 11 og 15. Telefon 8942 6460, e-post: kvinjl@hum.au.dk.

Humanistiske bøger

Da kongen var knægt: Prinsesses Margrethe var med til nogle af de tidlige udgravninger i Illerup Ådal.

Illustration (helleristning) fra 'Settlements and Landscape'.

Illerup til Dronningen

Jørgen Ilkjær: Illerup Ådal – et arkæologisk tryllespejl

Illerup Ådal – et arkæologisk tryllespejl er den første samlede fremstilling af Illerupfundet. Omkring år 200 e.Kr., dvs. perioden omkring romersk jernalder, var Illerup Ådal skue for et stort slag. En hjemlig forsvarer besejrede indtrængende fjender og ofrede derefter krigsbyttet i den daværende østjyske sø. Mere end 15000 stykker våben og hærudrustninger fra romertiden er udgravet i løbet af årerne 1950-56 og 1975-85, og fundet er dermed det mest omfattende af sin art i Danmark.

På baggrund af forskningsresultaterne indplacerer bogens forfatter Jørgen Ilkjær Illerup Ådal i forhold til de øvrige danske moseofferfund fra romersk jernalder, og tegner samtidig et detaljeret billede af den angrebsstyrke, hvis våben og personlige ejendele omkring år 200 blev ofret i den hellige sø ved Skanderborg. Fundene fortæller også om en tæt kontakt med Romerriget og viser, at det skandinaviske område på dette tidspunkt har været en aktiv del af den historiske udvikling i Europa.

Bogen er tilegnet Dronning Margrethe II i anledning af 60-årsdagen. Majestæten har fulgt udgravningerne i Illerup Ådal helt fra begyndelsen i 1950'erne og senere hen den videnskabelige bearbejdelse af fundet på Moesgård Museum.

152 sider. Moesgård Museum.

Festlige sagaer og gammelnordisk graffiti

Artikler. Udgivet i anledning af Preben Meulengracht Sørensens 60 års fødselsdag 1. marts 2000

For at festligholde den runde fødselar ved Nordisk, dr.phil. Preben Meulengracht Sørensen, er foreningen Norrønt Forum, der består af medarbejdere og studerende ved instituttet, på banen med en vidtfavnende artikelsamling, der kredser om sagalitteraturen. Her gives et indblik i sproget og samfundet i de islandske sagaer af Thomas Bredsdorff og Judith Jersch, og Jens Peter Schjødt ser nærmere på hvordan sagaer er blevet brugt som kildemateriale i religionshistorien.

Derudover behandler Vidar Hreinsson og Jon G. Jørgensen de gamle teksters rolle i skabelsen af en litterær og national selvbevidsthed i såvel Island som Norge. Fødselaren selv bidrager til udgivelsen med at undersøge gammelnordiske smædeskrifter, og det sker med udgangspunkt i en saftig omgang graffiti hentet fra en norsk stavkirke, og artikelsamlingen rundes tilsvarende festligt af med et skjaldekvad komponeret af skjalde og skjoldmøer fra Norrønt Forum.

95 sider, februar 2000. Henvendelse til Norrønt Forum, Institut for Nordisk Sprog og Litteratur, Aarhus Universitet, Niels Juels Gade 84, 8200 Århus N, tlf.: 8942 2451, e-post: norph@hum.au.dk

Det nordeuropæiske kulturlandskab gennem 4000 år

Charlotte Fabech og Jytte Ringtved (Red.). Settlements and Landscape.

Charlotte Fabech og Jytte Ringtved, der begge er forskningslektorer ved Institut for Forhistorisk Arkæologi, Middelalderarkæologi, Etnografi og Socialantropologi, har redigeret en bog om nordvesteuropæiske bebyggelser og deres kulturlandskaber fra den yngre stenalder til middelalderen. Bogen viser, at den moderne bebyggelsesarkæologi ikke kun interesserer sig for stolpehuller, huse og hegn, men også for landskabet som ramme om menneskers liv og færden. Der bliver således sat fokus på landskabets sociale og mentale betydning for mennesker, på landskabet som basis for produktion samt på magtens brug at landskabet. Til belysning af disse aspekter tages mange forskellige spørgsmål op som for eksempel, hvorfor kom dyrene på stald? Hvornår opstod landsbyen? Var bonden kun jordbruger? Var der forskel på det førkristne og det kristne landskab?

Førende forskere fra Skandinavien, England, Holland og Tyskland tager i bogen emnet om bebyggelser og landskab op i ikke mindre end 53 indlæg fyldt med flotte illustrationer.

501 sider. 348 kr. Februar 2000.

Mystisk erfaring

Birgitta Mark: Mysticism and Cognition. The Cognitive Development of John of the Cross as Revealed in his Works.

I bogen er mystikeren Juan de la Cruz's værker valgt til at belyse den mystiske erfaring, hvori indgår tre elementer: mystiske forestillinger, mystiske bevidsthedstilstande og mystisk udvikling. Ved hjælp af psykologiens kognitive teorier forklarer Birgitta Mark forløbet af et individs mystiske udvikling. Hun mener, at psykologien kan forklare den mystiske erfaring bedre end hidtidige teorier.

299 sider. 198 kr. Februar 2000, Aarhus Universitetsforlag.

Humanistiske tidsskrifter

Antik kærlighed

Antikkens Venner nr.49

Der er amoriner i luften i forårsnummeret af bladet Antikkens Venner hvis formål er at udbrede kendskabet til antikken herhjemme. I en artikel af Kim Simon Henriksen behandles den græske opfattelse af kærlighed og erotik, og man kan lade sig inspirere af flere tusinde år gamle fif i kunsten at forføre. Derudover kan man læse om romerske luksusvillaer i området omkring Napoli og andet indlæg i en introduktion til motiverne i de Popeianske vægmalerier samt en anmeldelse af en ny bog om den romerske filosof Epiktet og hans ideer. Bladet bringer desuden en fyldig arrangementsoversigt over *Antikkens Venners* mange omvisninger og foredrag i København.

28 sider, marts 2000. Bladet udkommer 4 gange årligt og kontingentet udgør 150,- kr. årligt dog 75,- for studerende. Henvendelse til bladets redaktør Børge Kjeldsen, Molbechsvej 16, 2. th., 2500 Valby, tlf.: 3616 4643, e-post: bkjeldsen@hotmail.com

Tid, realitet og transcendens

Arbejdspapirer 76-99, CfK

Per Hasle: Telling Truth or Time: Cicero, St. Paul and St. Jerome

Denne engelsksprogede udgave af Center for Kulturforsknings arbejdspapirer bygger på Per Hasles foredrag på et seminar ved Aalborg Universitet, marts 1999.

Titlen på foredraget 'Time, Reality and Transcendence' lægger blandt andet op til at diskutere temaet retorisk relativisme samt hvordan romansk retorik mødte den tidlige kristendom - eksemplificeret ved historien om St. Jerome.

Kan rekvireres på Center for Kulturforskning, Finlandsgade 28, Århus.

Frøken Smilla - dansk imperialistisk fantasi?

The Dolphin 30

Prem Poddar (red.): Translating nations

"Frøken Smillas Fornemmelse for Sne" stiller spørgsmål til den danske kolonialisme og opfattelsen af dansk nationalidentitet. Sådan udlægger Prem Poddar og Cheralyn Mealor Peter Høegs berømte bog i antologien om postkolonial litteraturhistorie.

Læseren kan blandt andet også opleve Hans Hauges sammenligning af sydafrikansk og dansk litteraturhistorie samt Lars Jensens forsøg på at forstå nationalidentiteten ud fra canadiske og australske forfatteres postkoloniale skriverier.

272 sider. 148 kr. Marts 2000. Aarhus Universitetsforlag

Jernalderen i nyt lys

Humaniora nr.1, 15.årgang, april 2000

Jytte Ringtved fra Forhistorisk Arkæologi bidrager til det nyeste nummer af *Humaniora* ved at sætte fokus på jernalderen som et vigtigt bindeled til middelalderens samfund og som støbeskeen til det danske riges samling. I artiklen behandles således også jernalderens stormænd og den økonomiske og politiske magt som de stillede til skue gennem guldgenstande.

I en artikel af Bernard E. Jensen opfordres historikere til at tage stilling til en ny form for interaktiv historieformidling og derved erkende at der i dagens Danmark ikke længere eksisterer et nationalt erindringsfællesskab.

Connie Carøe Christiansen piller i sin artikel om kvindelige islamister ved forestillingen om muslimske kvinder som undertrykte, og videregiver med baggrund i et feltophold i Fes i Marokko i stedet billedet af aktive og kritiske samfundsaktører.

42 sider, april 2000. Udkommer 4 gange årligt. Et abonnement koster 150,- kr. (private) og 120,- kr. (studerende). I løssalg 50,- kr. pr. nr. Abonnement tegnes ved at indsende beløbet på check eller giro til Magasinet Humaniora, Statens Humanistiske Forskningsråd, Randersgade 60, 2100 København Ø, tlf.: 3617 2580, e-post: bkr@forsk.dk.

Livskraftige løvskildringer

Rosenholmeren 8, feb-marts 2000.

Hovedartiklen er Ursula Fugmanns foredrag fra Skandinavisk Renæssancekongres, der blev holdt på Københavns Universitet i maj 1999. Ursula Fugmann ser en sammenhæng mellem Altdorfers og Donauskolens billedprogram og Corpus Dionysiacum forfattet i slutningen af 400-tallet af Dionysius Areopagita. På størstedelen af Altdorfers værker er der træer - markerede træstammer og en "op- og nedbrusende løvskildring". Hvorfor er Albrecht Altdorfers afbildninger af naturen så besjælet, bevæget og fuld af livskraft?, spørger Fugmann.

Rosenholmeren udgives og distribueres af Center for Kulturforskning.

Korte og lange kortfilm

p.o.v 9, marts 2000

Richard Raskin (red.): p.o.v. A Danish Journal of Film Studies. Nr. 9, marts 2000.

I den niende udgave af tidsskriftet p.o.v. præsenterer og analyserer filmforskere tre nyere kortfilm.

"The Sheep Thief" er skrevet og instrueret af Asif Kapadia og filmet i Indien (UK, 1997). I et interview fortæller Asif Kapadia om ønsket om at lave en afgangsfilm, der var lidt

længere end en almindelig kortfilm - den længste han havde lavet som filmstuderende var tolv minutter. Med en afgangsfilm på 23 minutter satsede han på at blive lagt mærke til som filminstruktør.

Med sine 2 minutter og 30 sekunder ligger Claude Saint Antoines "New York Encounter" (Frankrig, 1998) i den modsatte ende af tidsspektret.

I et interview fortæller Bruno de Almeida om tilblivelsen af sin 94-minutters "On The Run", der har premiere i løbet af år 2000.

p.o.v. nr. 9 fås gratis ved henvendelse til Institut for Informations- og Medievidenskab eller kan ses på den nye webadresse: http://imv.aau.dk/publikationer/pov/POV.html

Det sker på CfK

CfK-NYT nr. 30, januar 2000

Med det seneste CfK-NYT byder centerleder Ole Høiris velkommen til syv nye forskere ved centeret og tager samtidig afsked med en del forskere på etårige fakultetspladser samt centerleder gennem tre år, Niels Ole Finnemann.

CfK-NYT giver desuden overblik over forårets arrangementer, diverse projekter ved centeret samt nye publikationer. Carl Erik Kühl krydrer bladet med en artikel om Verden i forfald og fremskridt - et apropos til centrets konference i februar 2000 i Venedig.

Kan hentes på Center for Kulturforskning, Finlandsgade 28, Århus.

Gælisk digt

Arbejdspapirer 29-00, Litteraturhistorie

Joep Leerssen: For a post-foucaldian literary history

Med forskellige læsninger af et gælisk digt vil Joep Leerssen bevise, at litteraturhistorie beskæftiger sig med andet end tekstproduktion og forfatter-baseret periodisering. Det litteraturhistoriske tankeeksperiment ser på tekstualitet, reception og udbredelse.

Arbejdspapiret kan rekvireres på Institut for Litteraturhistorie.

Agora genopstår

Agora 1 / 2000

Institutblad for Klassiske Arkæologi og Oldtids- og Middelalderforskning

Som den arabiske phoiniks genopstår institutavisen - med hjælp fra den tidligere redaktion, der dog søger nye, aktive medlemmer.

Bladet indeholder forskellige artikler, meddelelser om arrangementer o.s.v. Og så giver Else Andersen et resumé af sit afsluttede speciale - til inspiration for studerende, der har interesse i de store homeriske hymner. Specialet analyserer Demeter-, Apollon-, Hermes- og Afroditehymnen ud fra elementer som gudens fødsel, olympscenen samt gudens kultur og helligdomme.

Institutbladet forefindes på Institut for Klassisk Arkæologi samt Institut for Oldtids- og Middelalderforskning.

Arthur N. Prior

Arbejdspapir 78-99.

Center for Kulturforskning har, på baggrund af en forelæsning af lingvisten Martin Prior afholdt i efteråret 1998, udgivet et arbejdspapir.

Martin Priors forelæsning var en del af forelæsningsrækken "The Logic of Time: Arthur N. Prior and the Breakthrough of Temporal Logic".

Martin Prior: Time and Aspect. 49 sider. Kan rekvireres på Center for Kulturforskning (CfK), Finlandsgade 28, tlf. 8942 4464.

Hjemmeside om Arthur N. Prior

Arbejdspapir 81-00

Center for Kulturforskning har, som et led i forelæsningsrækken "The Logic of Time: Arthur N. Prior and the Breakthrough of Temporal Logic", udarbejdet en hjemmeside, hvor lingvisten Arthur N. Priors arbejde præsenteres. Arbejdspapiret indeholder en guide til og præsentation af hjemmesiden. Adressen er http://imv.au.dk/research/prior-studies.

Per Hasle og Tine Kleif: Foundations of Temporal Logic – The WWW-site for Prior-studies. 23 sider. Kan rekvireres på Center for Kulturforskning (CfK), Finlandsgade 28, tlf. 8942 4464.

Tekst og Hypertekst

Arbejdspapir 77-99

Niels Ole Finnemann diskuterer i dette arbejdspapir forholdet mellem den "moderne" skrevne tekst (text) og den "postmoderne" elektroniske hypertekst (hypertext). Arbejdspapiret er tidligere holdt som en forelæsning på konferencen "Text, Medium and Mening" i maj 1999.

Niels Ole Finnemann: Hypertext and the Representational Capacities of the Binary Alphabet. 36 sider. Kan rekvireres på Center for Kulturforskning (CfK), Finlandsgade 28, tlf. 8942 4464.

Ilva Kabakov

Arbejdspapir 83-00

Center for Kulturforskning har, på baggrund af en forelæsning af Jan Bäcklund på Æstetisk Seminar i 1998, udgivet et arbejdspapir. Med udgangspunkt i installationskunstneren Ilva Kabakovs værk "Institutionen for kreativ forskning" undersøger Jan Bäcklund, hvorledes et rums strukturering sætter betingelserne for, hvordan verden kan ses, og ligeledes hvordan den bør ses.

Jan Bäcklund: Änglar och Avfall. 35 sider. Kan rekvireres på Center for Kulturforskning (CfK), Finlandsgade 28, tlf. 8942 4464.

Analyser af grønlandske diskurser

Arbejdspapir 82-00.

Erik Gant behandler forskellige temaer, som aktualiseredes i og med diskursanalysens indtog i den antropologiske grøndlandsforskning. I artiklen indkredser Erik Gant blandt andet hvordan den etnografiske beskrivelse, gennem fremdragelsen og kritikken af kulturens diskursivitet, arbejder med at redefinere antropologens rolle i etableringen af den kulturelle scene.

Erik Gant: Undervejs i Nuuk. 32 sider. Kan rekvireres på Center for Kulturforskning (CfK), Finlandsgade 28, tlf. 8942 4464.

Vinterberg og den nye realisme

Arbejdspapir 80-00.

Ifølge Britta Timm Knudsen findes der aktuelt indenfor det æstetiske felt en ny form for realisme. Med baggrund i Thomas Vinterbergs "Festen" og teaterstykkerne "Akt uden nåde" af Lars Norén og "Sex" af Jan Sonnergaard undersøger hun, hvorledes denne mulige 90'er realisme ser ud.
Britta Timm Knudsen: Nye former for realisme ? 25 sider. Kan rekvireres på Center for Kulturforskning (CfK), Finlandsgade 28, tlf. 8942 4464.

Praxeologisk antropologi

Arbejdspapir 79-99

Carl Erik Kühl drøfter, hvorfor menneskelig virksomhed i praktisk-funktionelt enkle situationer og under teknisk-teknologiske identiske vilkår antager vidt forskellige former, det vil sige formaliseres forskelligt. Hvorfor formaliserer en kultur for eksempel en praktisk situation på én måde snarere end en anden?
Carl Erik Kühl: At have en gæst med i en Taxa. En øvelse i praxeologisk antropologi. 38 sider. Kan rekvireres på Center for Kulturforskning (CfK), Finlandsgade 28, tlf. 8942 4464.

Jysk Ordbog på Internettet

Ord og sag 19

Dette nummer af Ord og Sag rummer en række artikler samt en enkelt anmeldelse. Blandt andet beretter Peter Michaelsen om to gamle nordiske spil og deres herkomst, mens Ove Rasmussen redegør for, hvorledes den danske madkultur, og derigennem det danske sprog, i 1900-tallet ændredes radikalt gennem mangfoldige påvirkninger udefra.

Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning for tiden arbejder med at gøre Jysk Ordbog tilgængelig på Internettet. Man regner med, at dele af ordbogen vil være klar til brug i løbet af foråret på adressen www.jyskordbog.dk.
Ord og Sag 19. 61 sider. Kan rekvireres på Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning, Niels Juels Gade 84, tlf. 8942 1913.

Theodor Herzl i nyt lys

AUGIAS 54-55

L. L. Albertsen beskæftiger sig i dette dobbeltnummer med Theodor Herlz som dramatiker. Theodor Herzl bliver almindeligvis husket som et hovednavn i 1890'ernes zionistiske bevægelse, mens han som dramatiker er knap så kendt. L. L. Albertsen tager udgangspunkt i stykket "Das neue Ghetto", der handler om drømmen om en nation af jøder, der ikke er nødt til at færdes som parasitter i et fremmedland. At dette skuespil med sit indhold er et debatindlæg i tidens jødespørgsmål er almindelig anerkendt. Hvad der ifølge L. L. Albertsen mangler, er et svar på hvorfor Hertzl, som anerkendt politiker, just skrev et skuespil.
AUGIAS 54 og 55. 95 sider. Kan rekvireres ved skriftlig henvendelse til Institut for Germansk Filologi, bygn. 451, Nobelparken.

Sprogvalg i den dansk-tyske grænseregion

Språu. Vol. 4.

Lene Lykke Christensen undersøger med udgangspunkt i to spørgeskemaundersøgelser i dette nummer af Språu aspekter af den sproglige situation for de to mindretal i den dansk-tyske grænseregion. Artiklen omhandler blandt andet de to mindretals sproglige og kulturelle baggrund, samt hvad der har betydning for, om en sproglig minoritet er i stand til at holde sit sprog levende og i brug. Monografien er en bearbejdelse af en specialeafhandling.
Språu. Lene Lykke Rasmussen: Førstesprog og sprogvalg i den dansk-tyske grænseregion. 115 sider. Kan rekvireres ved henvendelse til Aarhus Universitetsforlag, bygn. 170, tlf. 86197033.

Talehandlinger hos Austin

Arbejdspapirer.

Professor J. Hillis Miller ser i dette arbejdspapir på forholdet mellem talehandlinger og menneskelige følelser hos Austin, Derrida og Wittgenstein. Tillige behandler Miller problemet med jeg'ets utilgængelighed som det kommer til udtryk i Derridas "Passions", Husserls "Cartesian Meditation" og Gerard Manley Hopkins "Commentary on the Spiritual Exercises of St. Ignatius Loyola."

Arbejdspapiret er udgivet på baggrund af en forelæsning afholdt af J. H. Miller i september 1999 på Aarhus Universitet.
J. Hillis Miller: Passions Performatives Proust. 23 sider. Kan rekvireres på www.litteraturhistorie.au.dk eller Institut for Litteraturhistorie, Langelandsgades Kaserne, tlf. 8942 1831

.

Birgitta udråbt til Patronae Europae

SFINX, Klassisk Arkæologi

Tore Nyberg har i dette nummer af SFINX skrevet en artikel om skandinaviens største helgen, den hellige Birgitta, der nylig er blevet udråbt til Patrona Europae – Europas skytshelgen. Nummeret indeholder desuden artikler om nye museer i jubelårets Rom, om en af barokkens største og noget oversete billedhuggere, om en 9000-årig landsby i den jordanske ørken, om den italienske nationaldigter Dantes verdensbillede og til sidst en nedslående bemærkning til dem der tror, at vi er gået ind i et nyt årtusinde.
SFINX, 23 årgang. 2000:1. 36 sider. Løssalg: 45 kr. Abonnement for 2000: 185 kr. Abonnement og enkeltnumre kan købes ved henvendelse på 8942 2295 eller e-post sfinx@hum.au.dk

Honoré de Balzac

(pré)publications 174, Romansk Institut

(Pré)publications indeholder i dette nummer to artikler. Karl Erik Sjølhammer har med udgangspunkt i en række romaner og noveller af brasilianske forfattere skrevet en artikel om byvold, som den kommer til udtryk i litteraturen. Annie Bazin behandler i den anden artikel Honoré de Balzacs roman Chagrinskindet, med særligt henblik på en analyse af værkets okkulte aspekter.
40 sider, nr. 174. Januar 2000. Kan rekvireres ved henvendelse til sekretariatet ved Romansk Institut, Nobelparken.

Navne

Ph.d.-graden

Dramaturgi: Ida Krøgholt: *Drama-pædagogik og performanceteater*

Engelsk: Peder Gammeltoft: *The place-name element Old Norse bólstaðr. An interdisciplinary study of the development of, and change in, place-names which contain the generic - bólstaðr, from their origins in Norway to their dissemination to the North Atlantic area and elsewhere.*

Etnografi og Socialantropologi: Claus Bossen: *Touristic Nation Making. Imagining and Practising Collective Identity in the Context of International Tourism in Fiji, 1945-1985*

Etnografi og Socialantropologi: Karen Ellen Spannow: *Spillet mellem system og stofmisbrugere.*

Historie: Claus Møller Jørgensen: *Humanistisk videnskab og dannelse i Danmark i det 19. århundrede. Reform, nationalisering og professionalisering.*

Historie: Kenn Tarbensen: *Det disciplinerede folk. Social og politisk kontrol i Danmark ca. 1750 til 1900.*

Historie: Nick Reinholth Nyland: *De praktiserende læger i Danmark 1800-1910. Det historiske grundlag for almen medicin.*

Idéhistorie: Morten Haugaard Jeppesen: *Den æstetiske revolution. Et motiv i 1790´ernes tysk tænkning.*

Klassisk Arkæologi: Leif Erik Vaag: *En undersøgelse af den senantikke keramikgruppe Phocaean Red Slip Ware. Typologi, datering og distribution.*

Lingvistik: Jakob Ilum Steensig: *Bidrag til en interaktionel lingvistik. Konversationsanalyse, turtagning og grundlæggelsen af en interaktionel lingvistik .*

Litteraturhistorie: Hanne Roer: *On the Origins of Poetry and Language in Dante and in the Modistae.*

Romansk: Stig Ramløv Frandsen: *Por mielz dire la verité. Sandhedsmotivet i det trettende århundredes franske litteræ re prosa.*

Nye ph.d.-studerende

Engelsk: Anders Damgren Højen. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Engelsk: Mette Mølgaard Hansen. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Etnografi: Ashraf Ahmed Hussein, 1.2.2000: Transforming Rural Egypt. A Study of the Impact of the Agriculture Tenure Law on an Egyptian Village (Gayda Sharkia-Bani-Soueif Governorate). Finansiering: Danida - Enreca-projektet.

Etnografi: Maria Elisabeth Louw. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Etnografi: Sine Agergaard, 1.2.2000: Idrættens unge anno 2000; om dannelse og læring gennem praksis. Finansiering: Samfinansieringsstipendium mellem Forskerakademiet og Idrættens Forskningsråd.

Etnografi: Michael Armin Didier Dupont. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet. **Filosofi**: Pernille Hjorth. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Forhistorisk Arkæologi: Mads Kähler Holst. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Historie: Nina Koefoed, 1.1.2000: Moralens Individualisering. Regulering af seksualitet uden for ægteskab i krydsfeltet mellem kirke, stat og befolkning i Danmark mellem 1750 og 1850. Finansiering: SHF.

Historie: Philip Robert Kelsall. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Idéhistorie: Kim Su Rasmussen. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Informations- og Medievidenskab: Nete Nørgaard Kristensen. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Informations- og Medievidenskab: Rune Dalgaard, 1.1.2000: Viden i en digital tid - medietransformationer og det kulturelle arkiv. Finansiering: SHF-projektet Cyberspace og kyborger - mellem fortælling og socioteknisk virkelighed (Freja-projektet, Kvinde- og Kønsforskning, Syddansk Universitet, Odense).

Kulturforskning: Steffen Bohni Nielsen, 1.2.2000: „Our kids are our future". Person, socialisering og identitetspolitik hos Kwakwakakaku, 1878-1998. Finansiering: SHF.

Kunsthistorie: Mikkel Bolt Rasmussen. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Litteraturhistorie: Mads Rosendahl Thomsen. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Middelalderarkæologi: Charlotte Boje Hilligsø Andersen, 1.10.99: Middelalderens militære aristokrati belyst ved genstandsmateriale fra danske borge og voldsteder. Finansiering: SHF-forskningsprojektet Krigen, forsvaret og aristokratiet - faktorer bag udviklingen af de europæiske samfund i forhistorisk og historisk tid 1500 f.Kr. - 1500 e.Kr.

Musik: Iben Have, 1.2.2000: Meningernes musik: TV-musikkens rolle i - og uden for mediet. Finansiering: SHF.

Nordisk: Tina Thode Hougaard. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Oldtid- og Middelalderforskning: Hans Balling. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Romansk: Mette Azimi Steenberg. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Slavisk: Lone Risager, 1.2.2000: National selvforståelse og politisk kultur i Tjekkiet og Slovakiet. En komparation af komponenter i tjekkisk og slovakisk national selvforståelse og politisk kultur, herunder konstitueringen af en signifikant Anden, historiske stereotyper og myter om demokrati. Finansiering: SHF.

Tværæstetiske Studier: Birgitte Stougaard Pedersen. 1.2.2000. Finansiering: Det Humanistiske Fakultet

Ansættelser

Engelsk: Dominic Rainsford, lektor i engelsk litteratur, 1.2.2000.

Europæiske kulturstudier: Jan Aagaard Ifversen som lektor i europæiske kulturstudier pr. 1.5.2000.

Informations- og Medievidenskab: Henning Bo Andersen, IT-medarbejder, 1.2.2000

Middelalderarkæologi: Mette Svart Kristiansen, adjunkt, 1.2.2000

Fratrædelser

Informations- og Medievidenskab: Lektorvikar Lucette Meillier, fratrådt 31.01.2000.

Informations- og Medievidenskab: Kontorfunktionær Ruth Gulev Sørensen, fratrådt 29.02.2000.

Filosofi: Pernille Hjorth, amanuensis, fratrådt 1.2.2000.

Historie: Per C. Willemoes Jørgensen, lektor, fratrådt 1.2.2000.

Germansk: Volkmar Engerer, indfødt lektor, fratrådt 1.2.2000.

Forhistorisk Arkæologi: Søren H. Andersen, lektor, fratrådt 30.11.99.

Orlov

Europæiske kulturstudier: Uffe Østergård, lektor, orlov 1.2.2000-31.1.2001.

Fællesbibliotek: Zbigniew Sobkowicz, bibliotekar, orlov 1.2.2000-31.1.2001.

Engelsk: Lektor Hans Hauge, orlov, 01.09.2000 - 01.09.2001.

Præsentationer

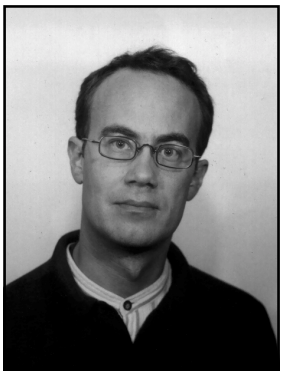

Jacob Wamberg

Født 1961. Lektor på Kunsthistorie fra 1. juli 1999

Min magisterkonferens i kunsthistorie tog jeg på Københavns Universitet, hvor jeg også fra 1991-94 var ph.d.-stipendiat på den makrohistoriske undersøgelse: landskabsbilledets evolution i mentalitetshistorisk lys. Da afhandlingen imidlertid svulmede betragteligt op, fik jeg tilladelse til at viderebearbejde den som doktordisputats, et projekt, der nu er tæt på sin afslutning.

I min lektoransættelse kunne jeg tænke mig at opfølge nogle af de problemstillinger, afhandlingen efterlod. Det drejer sig om spørgsmål vedrørende dels den moderne kunsts tilblivelse og modning mellem sen-middelalder og romantik, dels samme kunsts "dekonstruktion" efter 1900. Metodisk forsøger jeg at rehabilitere visse sider af den materialistiske og åndshistoriske evolutionisme, idet jeg sammenkobler dem med erfaringer fra strukturalismen i bredeste forstand, fra Spengler over Bourdieu til nyere kompleksitetsteori.

Mette Svart Kristiansen

Adjunkt i middelalderarkæologi

Jeg er cand.mag. fra 1996 med middelalderarkæologi som hovedfag og forhistorisk arkæologi som supplerings-fag. Jeg er nu vendt tilbage til min gamle uddannelsesinstitution på Moesgård som adjunkt på Afdeling for Middelalderarkæologi.

Jeg har tidligere været ansat som udgravningsleder på to store arkæologiske udgravninger affødt af de store byggeprojekter i og omkring København de senere år. I 1993 –1994 blev der gravet i den middelalderlige landsby Tårnby på Amager forud for anlægsarbejderne til den faste forbindelse mellem Danmark og Sverige. Der blev her undersøgt de meget omfattende og unikke levn fra en middelalderlig bondegård. Senere blev jeg udgravningsleder på udgravningen på Kgs. Nytorv i København i forbindelse med opførelsen af byens nye metro.

De to udgravninger har ført mig ind på mine nuværende interesseområder, nemlig arkæologisk metode og den middelalderlige landbebyggelse, og Tårnby-udgravningen er nu under bearbejdning på en bevilling fra Statens Humanistiske Forskningsråd.

Flere navne

HUMavisen nævner alle nyansættelser, der varer over ét år. Øvrige navnenyheder kan findes i referaterne fra Fakultetsrådets møder på www.hum.au.dk/fak/fakraad/ *Alle er dog velkomne til sende en præsentation af dem selv til* humavis@hum.au.dk *og gerne et fulgt af et portrætfoto via intern post.*

Afskedsreception

Thomas Petersen fratræder d. 30. juni 2000 efter ca. 35 års ansættelse ved Slavisk Institut, og i den anledning inviteres kolleger, venner og studerende til reception torsdag d. 22. juni kl. 13.00, i bygning 461, lok. 516 (Nobelparken).

Kalender

Maj

fredag 26. maj 2000 kl. 09:00–17:00

Humaniora ved Årtusindskiftet: Humaniora og sundhedsvidenskab.

Se også: www.hum.au.dk/ckulturf/pages/calendar.html
Arrangør: Center for Kulturforskning
Sted: Den gamle festsal på Psykiatrisk Hospital, Risskov.

søndag 28. maj 2000 kl. 14:00–15:45

Pierre Dørge & New Jungle Orchestra:

Komponisten Pierre Dørge, klarinettisten Morten Carlsen og pianisten Irene Becker har arbejdet tæt sammen omkring deres fælles interesse med at fusionere arabisk musik med vestlig rytmisk improvisationsmusik. I 1989 turnerede de i Den Arabiske Golf og har senere spillet koncerter med New Jungle Orchestra i Saudi-Arabien. Ved koncerten på Moesgård fokuseres på musikalske elementer fra Golfområdet, og der vil bl.a. blive spillet på nogle af de arabiske musikinstrumenter, der vises i særudstillingen „Glob og Paradisets Have“. Men der bliver også lejlighed til at lytte til nye og gamle hits fra orkestrets 20 år lange historie. Tæpper og klapstole kan medbringes. Entré: voksne: 70 kr., børn under 15 år: 30 kr. Billetten giver også adgang til udstillingerne.
Arrangør: Moesgård Museum
Sted: Gårdspladsen foran Moesgårds hovedbygning

mandag 29. maj 2000 kl. 13:00–

Nittende tværfaglige vikingesymposium - år 2000

Der er tre forelæsninger: Docent Ulf Näsman, Afdeling for Forhistorisk Arkæologi, Aarhus Universitet: Power and Landscape in Viking Age Denmark. Dr. Judith Jesch, Dept. of English Studies, University of Nottingham: The Power of Poetry. Professor James Graham-Campbell, Institute of Archaeology, University College London: Power of Silver. Interesserede er velkomne. Bus nr. 6 går lige til Moesgård. Køretid frabyen er ca. 20 minutter.
Arrangør: Center for Vikingetids- og Middelalderstudier
Sted: Foredragssalen, Moesgård.

onsdag 31. maj 2000 kl. 09:15–12:30

Humaniora ved Årtusindskiftet: Cognitive approaches to culture.

Se også: www.hum.au.dk/ckulturf/pages/calendar.html
Guest: Jörg Wassmann, Heidelberg: A series of workshops
Arrangør: Center for Kulturforskning
Sted: Studenternes Hus, Konference-lokale II

onsdag 31. maj 2000 kl. 11:30–16:00

Humaniora ved Årtusindskiftet: Cognitive approaches to culture.

Se også: www.hum.au.dk/ckulturf/pages/calendar.html
Guest: Jörg Wassmann, Heidelberg: A series of workshops.
Arrangør: Center for Kulturforskning
Sted: Studenternes Hus, Konference-lokale I

Juni

mandag 19. juni 2000 kl. 13:00–16:00

Fakultetsrådsmøde

Se også: www.hum.au.dk/fak/fakraad/
Arrangør: Det Humanistiske Fakultet
Åben for: Alle (offentligt)
Sted: Bygning 420 lokale Mødesal 1.

torsdag 22. juni 2000 kl. 13:00–

Afskedsreception for Thomas Petersen

Thomas Petersen fratræder d. 30. juni 2000 efter ca. 35 års ansættelse ved Slavisk Institut, og i den anledning inviteres kolleger, venner og studerende til reception.
Arrangør: Slavisk
Sted: Bygning 461, lokale 516.

Juli

lørdag 29. juli 2000– søndag 30. juli 2000 kl. 10:00–17:00

Vikingetræffet ved Moesgård Strand

Det årligt tilbagevendende vikingetræf er et marked, hvor der købes og sælges, spises og drikkes. Her møder egnens befolkning vikingeskibene, hjemme igen efter sommertogterne, og her handles hjemmeproducerede varer mod eksotiske varer fra fremmede lande. Folk til hest viser deres gangeres formåen, og udenlandske og lokale vikinger udkæmper drabelige slag. Heste- og våbenopvisning kl. 11 og kl. 15.
Arrangør: Moesgård Museum
Sted: Moesgård

Kom med i kalenderen

HUMavisen optager alle arrangementer med tilknytning til fakultetet i kalenderen. Husk at angive tid og sted, arrangør og eventuel entré, hvis arrangementet ikke er gratis. Skriv også hvis arrangementet ikke er åbent for alle.

Send oplysninger om dine arrangementer til HUMavisen – allerhelst som vedhæftet bilag til e-post til adressen:

kalender@hum.au.dk

Vi kan klare alle tekstbehandlingsformater.

Ministeriet: Jyder er kriminelle

Regional differentiering mellem vane(for)brydere og mønster(for)brydere

Under overskriften *Jydske mønsterforbrydere* skriver Undervisningsministeriets Nyhedsbrev om gymnasieelevernes lektielæsning mandag den 8. maj at de „*fleste mønsterbrydere findes i Jylland, og noget kunne tyde på, at landmandsdatteren fra den lille, jydske flække er mere motiveret og tager forpligtelserne mere alvorligt end lægesønnen fra det nordlige København, for hvem gymnasiet i højere grad blot er en selvfølge. Det virker simpelthen motiverende for den elev, der bevidst har valgt at bryde forældrenes uddannelsestradition, siger Tom Sinding.*"

Århusianere skal dog ikke føle sig ramt af eksemplificeringen med jyske *flækker;* Århus er nemlig – måske af samme grund – holdt uden for undersøgelsen.

Her fra glashuset vil redaktionen dog retfærdigvis påpege at den eneste mønsterforbrydelse i nyhedsbrevet er d'et i *jydske*.

D'et i *jydsk* forsvandt officielt fra dansk retskrivning i 1955, da Dansk Sprognævn udgav sin første retskrivningsordbog. *Jysk* var dog almindeligt brugt længe før; *Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning* oplyser venligst at fx *Sv. Grundtvigs Retskrivningsordbog* fra 1870 kun medtager staveformen uden d.

Både ministerier og universiteter er ved lov forpligtiget til at stave rigtigt, og eftersom københavnerne staver forkert hele to gange, må vi konkludere at ministeriet har ansat et par vane-forbrydere i presseafdelingen.

slam

Se mønsterforbrydelserne på
www.uvm.dk/nb/nb0008/08.htm
Lov om retskrivning kan bl.a. læses på
www.dsn.dk/nyelove.htm

Guds hånd flytter bøger

Nyt bibliotek får indbygget gudsfrygt – og undergrundstrykkeriet kommer ikke op i lyset

Det Teologiske Fakultets bibliotek over Vandrehallen i Hovedbygningen burde være faldet ned gennem loftet. Nye beregninger viser nemlig at gulvet over Vandrehallen ikke er stærkt nok til at sikre at biblioteket blev på førstesalen.

Loftet er beregnet til at kunne bære 300 kg per kvadratmeter, og det er ikke nok til et veludrustet bibliotek spækket med tunge reoler.

Men teologerne havde tilsyneladende ekstraordinært gode forbindelser, der holdt hånden under biblioteket, så det blev naturligvis hvor det var.

Frygtsomme humanister

Nu er teologerne flyttet, og sandheden blev åbenbaret, da humanisterne skulle til at bruge de samme rum til et nyt fællesbibliotek til de historiske og kulturteoretiske fag, der flytter sammen i Hovedbygningen.

Det vil sige at Bibelen skulle erstattes af bl.a. Nietzsche, og her er Guds hånd som bekendt hugget af.

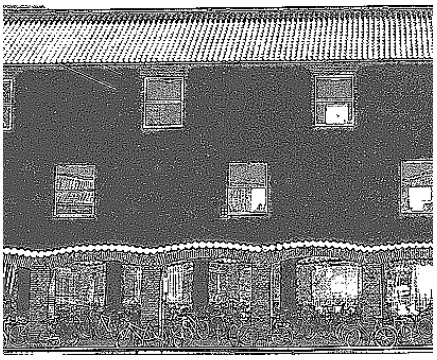

I øjeblikket arbejder fakultetet derfor med en ny plan for fællesbiblioteket, hvor der kun bliver meget let litteratur ude midt på gulvet, mens sværvægternes reoler bliver boltet ind i de solide ydervægge.

Trykkeriet består

Mens der er for få bærende vægge i Hovedbygningen, så er der til gengæld for mange bærende vægge på Trøjborg.

Det var ellers planen at fakultetets to trykkerier skulle flytte sammen i Trøjborg-trykkeriets lokaler, men det har nu vist sig at blive alt for dyrt at fjerne de bærende vægge for at give plads til dobbelt-trykkeriet. Dermed forbliver trykkeriet i bygning 328 under jorden indtil videre.

slam

HUMavisen for 5 år siden

Klip fra HUMavisen 9, maj 1995

Ny studiestruktur på Humaniora

Fagene går i gang med at lægge studiestrukturen om.

Mangel på konsekvens, rod og startskuddet til en fragmentering af det humanistiske studium er blandt skudsmålene af den nye studiestruktur.

Endelig fosser pengene ud – men forsigtigt

Usikkerhed om den politiske vejrudsigt er baggrunden for 'Operation Kontrolleret Vækst', der skal fordele millionindtægter fra de mange nye studerende til flere ansatte og bedre faciliteter.

Institutterne har kæmpe opsparing

Institutterne har sparet ni gange så mange penge op som forventet. Fakultetet havde ellers bedt institutterne om at køre med underskud for at finansiere lærerløn til den rekordstore årgang '94.

Fakultetets institutter har sparet 4,5 millioner kr. op, og nu vil staten have en tiendedel.

Kaserne til høring

Århus Kommune har lavet et lokalplanforslag for kaserneområdet på Langelandsgade, som er til høring frem til 5. juli.